

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect finanțat prin Phare

Transparența decizională în ce privește drepturile persoanelor cu dizabilități

BUCUREȘTI
2009

Transparența decizională în ce privește
respectarea drepturilor
persoanelor cu dizabilități

-sinteza situației actuale-

2009

1. Introducere

Acest material a fost realizat și publicat în cadrul unui proiect comun al Asociației pentru Apărarea Drepturilor Omului în România-Comitetul Helsinki (APADOR-CH) și Fundației MOTIVATION, proiect care a avut ca obiectiv creșterea rolului societății civile în procesul de integrare a României.

Proiectul *“Transparența decizională în ce privește respectarea drepturilor persoanelor cu dizabilități”* și-a propus să crească implicarea organizațiilor neguvernamentale care promovează drepturile persoanelor cu dizabilități în procesul de luare a deciziilor referitoare la drepturile acestor persoane dar și să informeze autoritățile publice competente în legătură cu obligațiile legale pe care le au în baza legislației care protejează și promovează drepturile persoanelor cu dizabilități în scopul conștientizării necesității de a implica în procesul de luare a deciziilor organizațiile neguvernamentale care promovează drepturile acestor persoane.

Legea nr. 448/2006(r1) privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap reglementează drepturile și obligațiile persoanelor cu handicap acordate în scopul integrării și incluziunii sociale a acestora. În lipsa unei transparențe decizionale și a neimplicării organizațiilor neguvernamentale care promovează drepturile persoanelor cu dizabilități în procesul de luare a deciziilor de către administrația publică centrală și locală, drepturile persoanelor cu dizabilități prevăzute în reglementările legale în vigoare, rămân drepturi iluzorii lipsite de eficiență practică.

În consecință, APADOR-CH și MOTIVATION și-au propus să realizeze prin intermediul acestui raport o analiză actuală a respectării drepturilor persoanelor cu dizabilități de către autoritățile publice centrale și locale, dar mai ales să identifice

problemele care intervin ca urmare a nerespectării legilor transparenței decizionale, a interpretării neunitare și de multe ori discreționare a Legii nr. 448/2006, și să concluzioneze dacă se impune o modificare legislativă.

APADOR-CH și MOTIVATION mulțumesc tuturor autorităților publice centrale și locale precum și organizațiilor neguvernamentale care au contribuit la realizarea prezentului raport.

2. Metodologie

APADOR-CH și MOTIVATION au identificat 20 de organizații neguvernamentale de la nivel național, care promovează drepturile persoanelor cu dizabilități în vederea includerii într-un program de instruire. În cursul lunilor aprilie-mai 2009, au fost organizate patru sesiuni de instruire în Bacău, Brașov, Craiova și București.

Organizațiile neguvernamentale au fost instruite cu privire la: dispozițiile Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informații de interes public și ale Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică; modul cum cele două legi pot fi folosite în activitatea unei organizații neguvernamentale; modul în care organizațiile neguvernamentale pot acorda consultanță privind cele două legi; metode de monitorizare a implementării celor două legi, „strategic litigation” (acțiuni strategice în instanțele de judecată pe baza celor două legi).

Pe parcursul acestor sesiuni de instruire, reprezentanții organizațiilor neguvernamentale au indicat problemele concrete cu care se confruntă persoanele cu dizabilități și cum este respectată și interpretată Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, la nivel local.

Pentru a sintetiza toate informațiile relevante despre situația actuală a respectării drepturilor persoanelor cu dizabilități de către autoritățile publice centrale și locale sub aspectul respectării Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap precum și al Legii 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, APADOR-CH și MOTIVATION au elaborat un chestionar ce a fost adresat, în baza Legii nr. 544/2001 a liberului acces la informații de interes public. Datele solicitate se referă la perioada 2007-2009. Chestionarul a inclus principalele probleme și întrebări

identificate de participanții la sesiunile de instruire.

Cererile de informații publice au fost adresate unui număr de 100 de instituții publice care au competențe diverse legate de protecția persoanelor cu dizabilități: Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap, Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse, Consiliul General al Municipiului București, 41 de consilii județene/direcții generale de asistență socială și protecția copilului, cele 6 consilii locale de sector ale Municipiului București, 41 de consilii locale, Compania națională de transport călători - CFR, Societatea comercială de transport cu metroul București - Metrorex S.A., 6 regii locale de transport în comun (București, Brașov, Constanța, Craiova, Iași, Timișoara).

Deoarece nu toate instituțiile publice au răspuns cererii de informații, *în ciuda existenței unei obligații legale de a răspunde*, s-ar putea face afirmația că rezultatele analizei nu pot fi considerate ca relevante în procent de 100%. Trebuie să mai precizăm că unele răspunsuri nu au fost întotdeauna foarte clare sau complete. În această situație APADOR-CH și MOTIVATION consideră că eventualele neajunsuri ale analizei provin din chiar lipsa de transparență a instituțiilor statului.

Analiza datelor furnizate de respondenți este realizată urmând categoria de instituție căreia i s-a adresat și ordinea întrebărilor formulate în cererile de informații, acestea fiind structurate în funcție de problemele identificate în cursul întâlnirilor cu organizațiile neguvernamentale care promovează drepturile persoanelor cu dizabilități dar și în funcție de prevederile Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap.

Pe pagina următoare modelul cererii adresate Autorității Naționale pentru Persoane cu Handicap

ASOCIAȚIA PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR
OMULUI ÎN ROMÂNIA - COMITETUL HELSINKI

București, Str. Nicolae Tonitza nr. 84, Sector 3, Tel/Fax: 312 43 28; 312 37 11, e-mail: office@apador.org

Nr. 143/15.06.2009

Catre,

AUTORITATEA NATIONALA PENTRU PERSOANELE CU
HANDICAP

În conformitate cu prevederile Legii 544/2001, privind liberul acces la informațiile de interes public, va rugăm să ne comunicați, în scris, următoarele:

1. Câte persoane încadrate în grad de handicap există la nivel național și câte la nivel județean (defalcăt pentru fiecare județ)
2. Câte persoane adulte cu handicap grav și accentuat au beneficiat din anul 2007 până în prezent de creditul a cărui dobândă se suportă din bugetul ANPH, defalcăt pe fiecare an.
3. Care a fost cel mai scurt dar și cel mai lung interval de timp în care nu au fost achitate obligațiile ANPH către bancile care au acordat credite persoanelor cu handicap;
4. Câte centre private pentru persoane cu handicap au solicitat avizul de înființare și funcționare al ANPH și câte au obținut acest aviz;
5. Câte unități protejate au solicitat autorizarea de către ANPH și câte au fost autorizate; câte unități autorizate au fost suspendate sau li s-a retras autorizarea;
6. Proiectul de modificare al Legii nr.448/2006;
7. Câte parteneriate au fost încheiate în anul 2008 cu organizații neguvernamentale, precizați scopul parteneriatului și organizația semnatară.
8. Câte persoane cu handicap sunt angajate în prezent în instituția dumneavoastră.

9. Contextul și numele organizațiilor neguvernamentale care promovează drepturile persoanelor cu dizabilități care au avut posibilitatea de a participa și eventual de a influența procesul decizional.

Va rugăm să ne comunicați răspunsul dumneavoastră la sediul asociației APADOR-CH, cu sediul în București, str. Nicolae Tonitza nr.8A, sector 3 sau la adresa de email: office@apador.org.

Cu stimă,

Diana-Olivia Hatneanu
Director Executiv
APADOR-CH

3. Interpretarea datelor

3.1 Interpretarea răspunsului trimis de ANPH la chestionarul adresat

Prima întrebare a fost adresată și fiecărui consiliu județean pentru a putea compara în ce măsură datele deținute la nivel central de ANPH și datele deținute la nivel județean corespund.

Datele privind numărul total al persoanelor cu handicap la nivel județean oferite de ANPH ne-au fost furnizate (cu mare întârziere față de termenul legal) pentru data de 31 martie 2009, deși solicitarea se referea la momentul formulării cererii, adică 15 iunie 2009. Consiliile județene au oferit răspunsuri actualizate lunii iunie 2009.

Analiza acestor date indică mai multe concluzii preliminare. În primul rând, există discrepanțe între cifrele oferite de ANPH și consiliile județene cu privire la numărul persoanelor cu dizabilități dintr-un județ. Mai mult, cifrele nu corespund în cazul niciunui județ, **diferențele între datele oferite de ANPH și datele oferite de consiliile județene sunt foarte mari.**

Cu titlu de exemplu, în județul Bihor, conform datelor ANPH sunt 22 381 de persoane încadrate în grad de handicap. Or, consiliul județean Bihor menționează cifra de 24 389 persoane, ceea ce reprezintă **o diferență de 1 968 de persoane**. De asemenea, la nivelul județului Giurgiu, ANPH susține că sunt 8 622 de persoane încadrate în grad de handicap, pe când consiliul județean Giurgiu avansează cifra de 7 603 persoane. În acest caz, **diferența este de 1 019 persoane.**

În al doilea rând, reprezentanții organizațiilor neguvernamentale care promovează drepturile persoanelor cu dizabilități au indicat că băncile refuză să le acorde credite deoarece ANPH nu plătește dobânda aferentă pentru care s-a obligat în baza unui contract,

iar persoanele cu dizabilități sunt obligate să suporte din venituri proprii aceste dobânzi, urmând ca ANPH să le plătească retroactiv aceste sume. De asemenea, aceste organizații au semnalat și o lipsă de comunicare din partea ANPH la întrebările contractanților referitoare la momentul achitării acestor debite.

Or, conform datelor furnizate de ANPH, la data de 31 decembrie 2008 se aflau în plată **1 869 de contracte**. ANPH recunoaște că există întârzieri la plată, cel mai lung interval în care nu au fost achitate obligațiile sale către băncile care au acordat credite persoanelor cu dizabilități a fost de **trei luni** înregistrat în perioada ianuarie-martie 2009.

Aceste sume, care sunt datorate băncilor în temeiul art. 27 din Legea nr. 448/2006(r1), sunt prevăzute în bugetul ANPH, *prin urmare nu se justificau aceste întârzieri la plată*.

În timpul derulării proiectului, la propunerea ANPH a fost modificat conținutul art. 27 din Legea nr. 448/2006(r1), prin Legea nr. 270/2009 din 02/06/2009, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 391 din 10/06/2009.

Art. 27. - (1) Persoanele adulte cu handicap grav sau accentuat pot beneficia de credit a cărui dobândă se suportă din bugetul de stat, prin transferuri de la bugetul Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap la bugetele direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București, în baza unui contract privind angajamentul de plată a dobânzii pentru achiziționarea unui singur autovehicul și pentru adaptarea unei locuințe conform nevoilor individuale de acces, cu condiția plății la scadență a ratelor creditului, dar și cu condiția ca valoarea creditului să nu depășească 10.000 de euro, iar returnarea creditului să nu depășească 10 ani. În cazul achiziționării de autovehicule adaptate special pentru transportul persoanelor

cu handicap netransferabile, dependente de scaunul cu roțile, valoarea creditului nu poate depăși 20.000 de euro, perioada de rambursare fiind de 15 ani.

(1') Persoanele care au contractat un credit în condițiile prevăzute la alin. (1) și cărora, în urma reevaluării, li s-a schimbat încadrarea în gradul de handicap, beneficiază în continuare de aceleași condiții de rambursare până la achitarea creditului.

(2) Beneficiază de prevederile alin. (1) și familia sau persoana care are în îngrijire cel puțin un copil cu handicap grav ori accentuat.

(3) Metodologia de preluare de către direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București a contractelor privind angajamentul de plată a dobânzii încheiate de Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap și de asigurare a transferurilor financiare se aprobă prin ordin al președintelui Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap.

Prin urmare ANPH a cerut și obținut transferul responsabilității plății dobânzilor ce decurg din aceste contracte către Direcțiile Județene de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC), deși sumele datorate cu titlu de dobânzi figurau deja în bugetul său în baza art. 27 din Legea nr. 448/2006(r1).

În al treilea rând, numărul **centrelor private** pentru persoane adulte cu handicap care au solicitat avizul de funcționare de la ANPH este de 18. Dintre acestea, 15 au primit avizul. În perioada 2008-2009, ANPH a suspendat 4 autorizații și a retras 47 autorizații de funcționare pentru unitățile protejate. Prin urmare, constatăm că ANPH este un filtru pentru avizarea centrelor private pentru persoane cu handicap și își exercită un rol de control pentru unitățile protejate.

În al patrulea rând, așa cum rezultă din răspunsul ANPH la

întrebarea numărul 6, autoritatea nu are, în prezent, propuneri de modificare și completare a Legii nr. 448/2006, însă există în cadrul instituției un grup de lucru care primește astfel de propuneri de modificare a legii cadru. Aceste propuneri vor fi supuse dezbaterii publice după ratificarea Convenției privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități.

Or, pe site-ul oficial www.anph.ro, la secțiunea *Proiecte de acte normative*, se găsește următoarea informație “*Regretăm, dar pentru anul 2009, la această categorie nu există informații în baza de date*”.

Nu există niciunde informația că s-a constituit un grup de lucru care colectează propunerile de modificări și de completare a Legii nr. 448/2006 și că orice persoană sau organizație neguvernamentală poate trimite propriile propuneri, procedură prealabilă supunerii dezbaterii publice. Se impune o mai mare transparență din partea ANPH și postarea pe site-ul propriu a informației referitoare la grupul de lucru care colectează propuneri de modificare și completare a Legii nr. 448/2006.

În final, mai trebuie precizat că în anul 2008, ANPH a încheiat trei parteneriate cu organizații neguvernamentale. APADOR-CH și MOTIVATION consideră că , pentru o autoritate națională care gestionează un domeniu în care activează sute de organizații neguvernamentale, un număr de doar trei parteneriate încheiate într-un an calendaristic poate duce la concluzia că nu există o deschidere reală prea mare pentru acest tip de activitate.

Art. 78 alin 2. al Legii nr.448/2006 prevede „*Autoritățile și instituțiile publice, persoanele juridice, publice sau private, care au cel puțin 50 de angajați, au obligația de a angaja persoane cu handicap într-un procent de cel puțin 4% din numărul total de angajați*”.

Recomandări de ordin practic:

1. *Actualizarea bazei de date a ANPH astfel încât să fie cunoscut numărul real al persoanelor cu handicap de la nivelul fiecărui județ;*
2. *Postarea pe site a informației că există un grup de lucru care colectează propuneri de modificare și completare a Legii nr. 448/2006(r1) și că cei interesați pot trimite aceste propuneri fie pe adresa ANPH, fie pe o adresă de e-mail;*
3. *Propuneri către executiv pentru a se stabili prin Hotărâre de Guvern condițiile de obținere a atestatului, procedurile de atestare și statutul asistentului personal profesionist;*
4. *Emiterea Ordinului Președintelui ANPH pentru a se stabili standardele minime obligatorii pentru asigurarea îngrijirii și protecției adulților cu handicap grav sau accentuat pentru asistentul personal profesionist cu respectarea procedurilor privind transparența decizională.*

Pe pagina următoare, modelul cererii trimise Ministerului Muncii, Familiei și Egalității de Șanse

ASOCIAȚIA PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR

OMULUI ÎN ROMÂNIA - COMITETUL HELSINKI

București, Str. Nicolae Tonitza nr. 84, Sector 3, Tel/Fax: 312 45 28; 312 37 11, e-mail: office@apador.org

Nr. 147/15.06.2009

Către,

MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI EGALITĂȚII DE ȘANSE

În conformitate cu prevederile Legii 544/2001, privind liberul acces la informațiile de interes public, vă rugăm să ne comunicați, în scris, următoarele:

1. Câte persoane au în îngrijire, supraveghere și întreținere un copil cu handicap.
2. Câte dintre persoanele menționate la punctul 1 beneficiază de:
  - 2.1 Concediu și indemnizație pentru creșterea copilului cu handicap sau, după caz, stimulent lunar până la împlinirea de către acesta a vârstei de 3 ani;
  - 2.2 Concediu și indemnizație pentru creșterea copilului cu handicap cu vârsta cuprinsă între 3 și 7 ani;
3. Quantumul finanțărilor/cofinanțărilor solicitate precum și cele acordate pentru programele naționale care au ca scop integrarea, incluziunea socială și profesională a persoanelor adulte cu handicap, sume prevăzute în temeiul Legii 448/2006, ca anexă la bugetul ministerului pe baza fundamentărilor elaborate de Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap, în perioada 2007-2008, defalcăt pe fiecare an.
4. Câte persoane cu handicap sunt angajate în prezent

în instituția dumneavoastră.

5. Contextul și numele organizațiilor neguvernamentale care promovează drepturile persoanelor cu dizabilități care au avut posibilitatea de a participa și eventual de a influența procesul decizional al ministerului;

Vă rugăm să ne comunicați răspunsul dumneavoastră la sediul asociației APADOR-CH, din București, str. Nicolae Tonitza nr.8A, sector 3 sau la adresa de e-mail: office@apador.org.

Cu stimă,

Diana-Olivia Hatneanu
Director Executiv
APADOR-CH

3.2. Interpretarea răspunsului trimis de Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de șanse la chestionarul adresat :

Pin adresa nr. 5079 din 26 iunie 2009 Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse ne-a comunicat că vom primi răspunsul în termenul legal de 30 de zile.

Niciun alt răspuns nu ne-a fost comunicat ulterior.

Recomandări de ordin practic:

1. Respectarea Legii nr.544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public și comunicarea de informații publice.

Pe pagina următoare, modelul cererii adresate Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului

ASOCIAȚIA PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR
OMULUI ÎN ROMÂNIA - COMITETUL HELSINKI

București, Str. Nicolae Tonitza nr. 84, Sector 3, Tel/Fax: 312 45 28; 312 37 11, e-mail: office@apador.org

Nr. 145/15.06.2009

Catre,
MINISTERUL EDUCATIEI, CERCETARII SI
TINERETULUI

În conformitate cu prevederile Legii 544/2001, privind liberul acces la informațiile de interes public, va rugăm să ne comunicați, în scris, următoarele:

1. Sumele alocate pentru finanțarea cheltuielilor aferente activităților de educație desfășurate în centrele pentru persoanele cu handicap, în perioada 2007-2009, defalcate pe fiecare an.
2. Sumele alocate pentru perfecționarea pregătirii profesionale a cadrelor didactice care predau copiilor cu dizabilități;
3. Numărul de elevi cu CES înscriși în învățământul de masă, la nivel național, în anii școlari 2007, 2008, 2009, defalcate pe fiecare an.
4. Numărul elevilor cu CES participanți la olimpiadele școlare în perioada 2007-2009, defalcate pe fiecare an și materie școlară.
5. Criteriile de organizare și de desfășurare a olimpiadelor/concursurilor școlare pentru elevii cu CES.
6. Câte persoane cu handicap sunt angajate în prezent în instituția dumneavoastră.
7. Contextul și numele organizațiilor neguvernamentale care promovează drepturile persoanelor cu dizabilități care au avut posibilitatea de a participa și eventual de a influența procesul decizional al ministerului;

Va rugam sa ne comunicati raspunsul dumneavoastra la sediul asociatiei APADOR-CH, cu sediul in Bucuresti, str. Nicolae Tonitza nr.8A, sector 3 sau la adresa de email: office@apador.org.

Cu stima,

Diana-Olivia Hatneanu
Director Executiv
APADOR-CH

3.3. Interpretarea răspunsului trimis de Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului la chestionarul adresat :

Pe parcursul derulării proiectului au fost identificate mai multe dificultăți întâmpinate de persoanele cu dizabilități:

- limitarea accesului la informații privind accesibilitatea și modul în care persoanele cu dizabilități pot accesa educație inclusivă în școlile publice din România, combinat deseori cu refuzul administratorilor școlilor publice de a accepta copii/tineri cu dizabilități în clase inclusive și de a aloca resursele necesare școlarizării acestora;
- lipsa fondurilor alocate pentru perfecționarea pregătirii profesionale a cadrelor didactice care predau elevilor cu dizabilități;
- lipsa criteriilor de organizare și de desfășurare a olimpiadelor/concursurilor școlare pentru elevii cu CES (cerințe educaționale speciale);
- oferta extrem de redusă și insuficient adaptată a serviciilor publice de formare profesională și educație universitară pentru persoanele cu dizabilități (din punct de vedere al accesibilității spațiilor, echipamentelor și programei de învățământ);
- procesul excesiv de birocratic și limitativ și lipsa de disponibilitate a autorităților din cadrul Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului de a acorda acreditare centrelor de zi neguvernamentale pentru a le permite acestora să funcționeze și să fie finanțate în cadrul sistemului public de educație.

Toate aceste probleme nu au fost lămurite în niciun fel de Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului care nu a răspuns cererii noastre de informații publice.

Recomandări de ordin practic:

1. Respectarea Legii nr.544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public și comunicarea informațiilor

solicitate;

2. Alocarea fondurilor necesare pentru perfecționarea pregătirii profesionale a cadrelor didactice care predau elevilor cu dizabilități;

3. Elaborarea criteriilor de organizare și de desfășurare a olimpiadelor/concursurilor școlare pentru elevii cu CES;

4. Adaptarea serviciilor publice de formare profesională și educație universitară pentru persoanele cu dizabilități (accesibilizarea tuturor unităților școlare, echipamentelor și programei de învățământ);

5. Creșterea disponibilității autorităților din cadrul Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului de a acorda acreditare centrelor de zi neguvernamentale pentru a le permite acestora să funcționeze și să fie finanțate în cadrul sistemului public de educație.

Pe pagina următoare, model de cerere adresată companiilor de transport

ASOCIAȚIA PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR
OMULUI ÎN ROMÂNIA - COMITETUL HELSINKI

București, Str. Nicolae Tonitza nr. 84, Sector 3, Tel/Fax: 312 43 28; 312 37 11, e-mail: office@apador.org

Nr. 144/15.06.2009

Catre,
Compania nationala de transport feroviar de calatori

In conformitate cu prevederile Legii 544/2001, privind liberul acces la informatiile de interes public, va rugam sa ne comunicati, in scris, urmatoarele:

1. Cate garnituri de tren pentru calatori exista in prezent in circulatie.
2. Cate vagoane de transport feroviar pentru calatori si statii principale de tren au fost accesibilizate pentru a permite utilizarea de catre persoanele cu handicap care folosesc fotoliu rulant;
3. Cate peroane de imbarcare au fost marchate prin pavaj tactil contrastant;
4. Cate persoane cu handicap sunt angajate in prezent in institutia dumneavoastra.
5. Contextul si numele organizatiilor neguvernamentale care promoveaza drepturile persoanelor cu dizabilitati care au avut posibilitatea de a participa si eventual de a influenta procesul decizional al Companiei nationale de transport feroviar de calatori;

Va rugam sa ne comunicati raspunsul dumneavoastra la sediul asociatiei APADOR-CH, cu sediul in Bucuresti, str. Nicolae Tonitza nr.8A, sector 3 sau la adresa de email: office@apador.org.

Cu stima,

Diana-Olivia Hatneanu
Director Executiv
APADOR-CH

ASOCIAȚIA PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR
OMULUI ÎN ROMÂNIA - COMITETUL HELSINKI

București, Str. Nicolae Tonitza nr. 8A, Sector 3, Tel/Fax: 312 43 28; 312 37 11, e-mail: office@apador.org

Nr. 146/15.06.2009

Catre,
Societatea comerciala de transport cu metroul Bucuresti-
Metrorex SA

In conformitate cu prevederile Legii 544/2001, privind liberul
acces la informatiile de interes public, va rugam sa ne comunicati,
in scris, urmatoarele:

1. Cate garnituri de metrou exista in prezent in circulatie;
2. Cate trenuri de metrou pentru calatori si statii de metrou au
fost accesibilizate pentru a permite utilizarea de catre persoanele
cu handicap care folosesc fotoliu rulant;
3. Cate spatii de acces la metrou au fost marcate prin pavaj
tactil spre usa de intrare in mijlocul de transport;
4. Cate panouri de afisaj corespunzatoare nevoilor
persoanelor cu handicap vizual si auditiv au fost montate in
trenurile de metrou;
5. Cate rute si indicative ale trenurilor de metrou au fost
imprimate cu caractere mari si culori contrastante;
6. Cate persoane cu handicap sunt angajate in prezent in
instituita dumneavoastra.
7. Contextul si numele organizatiilor neguvernamentale

care promoveaza drepturile persoanelor cu dizabilitati care au avut posibilitatea de a participa si eventual de a influenta procesul decizional al societatii comerciale de transport cu metroul Bucuresti;

Va rugam sa ne comunicati raspunsul dumneavoastra la sediul asociatiei APADOR-CH, cu sediul in Bucuresti, str. Nicolae Tonitza nr.8A, sector 3 sau la adresa de email: office@apador.org.

Cu stima,

Diana-Olivia Hatneanu
Director Executiv
APADOR-CH

ASOCIAȚIA PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR
OMULUI ÎN ROMÂNIA - COMITETUL HELSINKI

București, Str. Nicolae Tonitza nr. 8A, Sector 3, Tel/Fax: 312 43 28; 312 37 11, e-mail: office@apador.org

Nr. 148/15.06.2009

Catre,
Regia autonoma de transport Bucuresti

In conformitate cu prevederile Legii 544/2001, privind liberul acces la informatiile de interes public, va rugam sa ne comunicati, in scris, urmatoarele:

1. Cate mijloace de transport in comun (autobuze si tramvaie) exista in prezent in circulatie;
2. Cate mijloace de transport in comun (autobuze si tramvaie) au fost accesibilizate pentru a permite utilizarea de catre persoanele cu handicap care folosesc fotoliu rulant;
3. Cate statii ale mijloacelor de transport in comun inclusiv marcarea prin pavaj tactil a spatiilor de acces spre usa de intrare in mijlocul de transport exista in Bucuresti.
4. Cate panouri de afisaj corespunzatoare nevoilor persoanelor cu handicap vizual si auditiv au fost montate in mijloacele de transport public;
5. Cate rute si indicative ale mijloacelor de transport in comun au fost imprimate cu caractere mari si culori contrastante;
6. Cate persoane cu handicap sunt angajate in prezent in institutia dumneavoastra.

7. Contextul și numele organizațiilor neguvernamentale care promovează drepturile persoanelor cu dizabilități care au avut posibilitatea de a participa și eventual de a influența procesul decizional al regiilor autonome de transport;

Va rugăm să ne comunicați răspunsul dumneavoastră la sediul asociației APADOR-CH, cu sediul în București, str. Nicolae Tonitza nr.8A, sector 3 sau la adresa de email: office@apador.org.

Cu stimă,

Diana-Olivia Hatneanu
Director Executiv
APADOR-CH

3.4. Interpretarea răspunsurilor primite de la companiile de transport:

3.4.1 Compania națională de transport feroviar de călători

Art. 64 din Legea nr. 448/2006 (r1) prevede:

„Pentru a facilita accesul neîngrădit al persoanelor cu handicap la transport și călătorie, până la 31 decembrie 2010, autoritățile administrației publice locale au obligația să ia măsuri pentru:

a) adaptarea tuturor mijloacelor de transport în comun aflate în circulație;

b) adaptarea tuturor stațiilor mijloacelor de transport în comun conform prevederilor legale, inclusiv marcarea prin pavaj tactil a spațiilor de acces spre ușa de intrare în mijlocul de transport;

c) montarea panourilor de afișaj corespunzătoare nevoilor persoanelor cu handicap vizual și auditiv în mijloacele de transport public;

d) imprimarea cu caractere mari și în culori contrastante a rutelor și a indicativelor mijloacelor de transport în comun. “

În prezent, numai aproximativ 12% din numărul trenurilor pentru călători care există în circulație au un vagon adaptat pentru persoanele cu dizabilități.

Considerăm că răspunsul companiei naționale de transport feroviar „sunt în curs proiecte pentru realizarea unui număr de vagoane în vederea introducerii în compunerea trenurilor de călători, proiecte influențate însă de fondul de investiții alocat în situația economică actuală” nu este satisfăcător. Situația economică actuală nu poate fi invocată în situația nerespectării termenului de 31 decembrie 2010, mai ales dacă avem în vedere faptul că legea în care este prevăzut acest termen este în vigoare

de la sfârșitul anului 2006 iar criza economică a început să-și producă efecte în România abia începând cu sfârșitul anului 2008. Așadar compania națională de transport feroviar a avut la dispoziție doi ani neafecțați de criza economică din cei patru prevăzuți ca termen pentru accesibilizarea totală și nu a realizat decât o zecime din obiectiv.

Deși legea prevede adaptarea tuturor stațiilor principale de tren, răspunsul primit menționează că este în curs de reabilitare infrastructura pentru a facilita accesul persoanelor cu handicap și s-au efectuat lucrări în acest sens în halta Borcea, stația Dunărea, stația Cernavodă Pod, stația Saligny Est, stația Mircea Vodă, halta Castelu, stația Dorobanțu, halta Poarta Albă, halta Murfatlar, stația Valul lui Traian, stația Palas.

Este inexplicabil de ce compania națională de transport feroviar a efectuat lucrări de adaptare pentru persoanele cu dizabilități în halte prin care circulă un număr redus de călători și nu a început prin a adapta stațiile principale.

La întrebarea privitoare la marcarea prin pavaj tactil contrastant pentru persoanele de îmbarcare nu ne-a fost furnizat nici un răspuns.

Recomandări de ordin practic:

1. *Accelerarea adaptării unui vagon pentru fiecare tren de călători;*
2. *Adaptarea tuturor stațiilor principale de tren pentru a putea fi folosite de către persoanele cu dizabilități;*
3. *Marcarea prin pavaj tactil contrastant a căilor spre persoanele de îmbarcare, ghișee sau alte utilități.*

3.4.2. Societatea comercială de transport cu metroul București-Metrorex S.A.

În prezent, 80% din numărul trenurile de metrou care există în circulație sunt prevăzute cu dispozitiv de fixare a fotoliilor rulante.

Conform răspunsului Metrorex opt stații de metrou permit accesul fotoliilor rulante. Din informațiile conținute în pagina de internet a Metrorex se poate constata că patru dintre acestea sunt stațiile de pe noua magistrală dată în folosință (Nicolae Grigorescu – Ángel Saligny iar. Dintre stațiile cu tranzit mare de călători numai Piața Unirii și Gara de Nord sunt accesibilizate.

Metrorex afirmă în răspunsul la cererea de informații adresată de APADOR-CH și MOTIVATION că are un program în sensul asigurării accesului persoanelor cu dizabilități în toate stațiile de metrou. Este, conform aceleiași surse, în desfășurare un proiect de montare a peste 250 de panouri mari de afișaj în culori, pentru a indica rutele și intervalele orare ale trenurilor de metrou.

În ceea ce privește marcarea prin pavaj tactil contrastant a căilor spre peroanele de îmbarcare, au existat două încercări nereușite, însă se caută în continuare soluții atât tehnice cât și de finanțare pentru realizarea pavajelor tactile contrastante.

Recomandări de ordin practic:

1. *Accelerarea accesibilizării tuturor stațiilor de metrou;*
2. *Găsirea cât mai urgentă a unor soluții tehnice și de finanțare pentru marcarea prin pavaj tactil contrastant a căilor spre peroanele de îmbarcare, ghișee sau alte utilități.*

3.4.3. Regii autonome de transport local (București, Brașov, Constanța, Craiova, Iași, Timișoara).

Din cele 6 regii autonome de transport local care au primit chestionarul, doar trei au răspuns. Nu am primit răspuns de la regiile autonome de transport local din Brașov, Craiova și Iași.

Accesibilizarea mijloacelor de transport în comun aflate în circulație este o atribuție a administrației publice locale. Prin adresarea chestionarului regiilor autonome locale de transport în comun am dorit să vedem în ce măsură este respectat dreptul persoanelor cu dizabilități la mijloace de transport accesibilizate.

În Constanța, procentul de accesibilizare a mijloacelor de transport în comun este de 67%, iar în Timișoara de 54%. În București este o situație diferită, în sensul că toate mijloacele de transport noi achiziționate sunt adaptate din construcție pentru persoane cu deficiențe locomotorii (podea coborâtă, trape, spațiu destinat cărucioarelor), însă mijloacele de transport vechi sunt în mică proporție accesibilizate - doar 13% din numărul tramvaielor sunt accesibilizate, niciun autobuz sau troleibuz vechi nu a fost adaptat pentru nevoile unei persoane care folosește fotoliu rulant.

Stațiile de transport în comun nu sunt marcate cu pavaj tactil în nicio localitate.

Regiile autonome din București și Timișoara au răspuns că vehiculele de transport public au indicative de traseu imprimate cu caractere mari și contrastante, regia autonomă de transport din Constanța ne-a oferit un răspuns surprinzător care nu răspunde în niciun fel la întrebarea adresată: *„nu suntem în posesia modelelor de imprimare cu caractere mari și culori contrastante a rutelor și indicativelor mijloacelor de transport în comun”*.

Recomandări de ordin practic:

1. Implicare și colaborare eficientă cu autoritățile publice locale pentru accesibilizarea tuturor mijloacelor de transport în comun aflate în circulație, a persoanelor de acces către mijloacele de transport, astfel încât acestea să nu îngreuneze accesul persoanelor cu dizabilități la transportul în comun.

Pe pagina următoare, model de cerere pentru consiliile locale

ASOCIAȚIA PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR
OMULUI ÎN ROMÂNIA - COMITETUL HELSINKI
București, Str. Nicolae Tonitza nr. 8A, Sector 3, Tel/Fax: 312 43 28; 312 37 11, e-mail: office@apador.org

Nr. 151/15.06.2009

Catre,
Consiliul local Tulcea

În conformitate cu prevederile Legii 544/2001, privind liberul acces la informațiile de interes public, va rugăm să ne comunicați, în scris, următoarele:

10. Cate centre de reabilitare specializate pe tipuri de handicap au fost înființate și sunt în prezent sustinute din bugetul consiliului local, defalcăt pentru fiecare centru cu numărul de beneficiari și fondurile alocate în perioada 2007-2009.
11. Cate persoane încadrate în grad de handicap sunt în evidențele dumneavoastră, defalcăt minori și adulți.
12. Cati minori cu handicap sunt integrați în școală și cati în centre de zi;
13. Cate locuințe au fost solicitate de persoanele cu handicap și cate au fost acordate în perioada 2007-2009, defalcăt pe fiecare an;
14. Care este ponderea criteriului de prioritate pentru persoanele cu handicap în acordarea/închirierea locuințelor ce aparțin domeniului public al statului.
15. Cate colaborări sau parteneriate ati încheiat cu persoane juridice, publice sau private pentru transportul persoanelor cu handicap, în perioada 2007-2009, defalcăt pe fiecare an; precizați obiectul colaborării/parteneriatului și persoana juridică semnatară.
16. Cate parteneriate au fost încheiate cu organizații neguvernamentale, în perioada 2007-2009, defalcăt pe fiecare an; precizați scopul parteneriatului și organizația semnatară.
17. Cate servicii sociale ati contractat de la furnizorii de

servicii sociale de drept privat pentru persoanele cu handicap, în perioada 2007-2008, defalcăt pe fiecare an; precizați obiectul serviciului și furnizorul.

18. Câte persoane cu handicap sunt angajate în prezent în instituția dumneavoastră.

19. Contextul și numele organizațiilor neguvernamentale care promovează drepturile persoanelor cu dizabilități care au avut posibilitatea de a participa și eventual de a influența procesul decizional.

Va rugăm să ne comunicați răspunsul dumneavoastră la sediul asociației APADOR-CH, cu sediul în București, str. Nicolae Tonitza nr.8A, sector 3 sau la adresa de email: office@apador.org.

Cu stimă
Diana-Olivia Hatneanu
Director Executiv
APADOR-CH

3.4.4. Consiliile locale

Din cele 41 de consilii locale și șase consilii locale ale sectoarelor municipiului București, patru (Constanța, Râmnicu Vâlcea, Vaslui, Alba Iulia) nu au respectat Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public și nu au răspuns chestionarului adresat. Alte consilii locale, au ales să răspundă de manieră pur formală întrebărilor adresate (a se vedea în anexa nr. 3 modul în care anumite instituții publice înțeleg să respecte dreptul cetățenilor la informațiile de interes public).

Trebuie de la început precizat că APADOR-CH și MOTIVATION au primit răspunsuri în care erau îndrumate pentru anumite răspunsuri să se adreseze unei alte instituții publice – Direcției generale de asistență socială și protecția copilului (au răspuns în acest sens Consiliile locale Călărași, Brașov, Brăila, Drobeta Turnu Severin, Miercurea Ciuc, Piatra Neamț).

Or, hotărârea nr.123/2002 privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, prevede la art. 24 *„în cazul în care solicitarea nu se încadrează în competențele instituției sau autorității publice, în termen de 5 zile de la primire, structurile sau persoanele responsabile de informarea publică directă transmit solicitarea către instituțiile sau autoritățile competente și informează solicitantul despre aceasta.”* **O asemenea practică este nu doar contrară dispozițiilor legale, dar restrânge în mod abuziv dreptul cetățeanului de acces la informațiile de interes public.**

Apoi, analiza răspunsurilor primite de la consiliile locale permite formularea unor concluzii preliminare. În primul rând, consiliile locale, în proporție de peste 95%, nu au înființat **centre de reabilitare**. Există și centre susținute financiar din bugetele locale (în Pitești, Timiș, Sibiu, Buzău, Galați), însă înființat după

aparitia Legii nr. 448/2006 pare a fi doar cel din Sibiu în anul 2007, Centrul de terapie și recuperare pentru copiii cu autism „Caleidoscop” care funcționează pe baza unui parteneriat public-privat.

Apoi, la nivel național, **numărul copiilor cu handicap integrați în școală și în centre de zi** este relativ mic, conform datelor colectate (o statistică clară nu a putut fi realizată deoarece foarte puține consilii locale ne-au putut oferi date despre copiii cu dizabilități).

De asemenea, autoritățile publice locale au obligația să ia măsuri pentru introducerea unui criteriu de prioritate pentru închirierea, la nivelurile inferioare, a locuințelor care aparțin domeniului public al statului ori unităților administrativ-teritoriale ale acestuia, în conformitate cu art. 20 din Legea nr. 448/2006(r1). Există consilii locale care în perioada 2007-2009 nu au acordat **nicio locuință** socială persoanelor cu dizabilități, deși au existat solicitări (Alexandria, Buzău, Brăila, Drobeta Turnu Severin, Giurgiu, Oradea, Sfântu Gheorghe). Consiliul local Timiș nu deține date despre câte persoane cu dizabilități au solicitat locuințe sociale. Consiliul local Tulcea a oferit cel mai bun exemplu dintre toți respondenții, din 22 de solicitări primite din partea persoanelor cu dizabilități, în perioada 2007-2009, a acordat 12 locuințe sociale. Cu puține excepții (Iași și Craiova), consiliile locale nu au introdus criterii de prioritate la acordarea locuințelor sociale pentru persoanele cu dizabilități și aplică Legea nr. 114/1996 (r1) – Legea locuinței care prevede unele punctaje suplimentare pentru persoanele încadrate într-un anumit grad de handicap, însă nu acordă aceleași drepturi conferite de Legea nr. 448/2006(r1).

Mai mult, consiliile locale au obligația să realizeze, în colaborare ori în parteneriat cu persoanele juridice, publice sau private, **programe de transport** al persoanelor cu handicap, în

conformitate cu art. 22 lit.c din Legea 448/2006(r1). Or, numeroși reprezentanți ai organizațiilor guvernamentale care protejează drepturile persoanelor cu dizabilități s-au plâns că autoritățile locale nu sunt preocupate să încheie parteneriate cu companii de transport, altele decât regiile autonome de transport local. În lipsa unui parteneriat cu o firmă de transport, persoana cu dizabilități nu poate beneficia de decontarea biletului de transport și astfel nu poate călători cu mijloace de transport de tipul maxitaxi sau cu firme care au exclusivitate pe anumite rute de transport, în zone limitrofe orașelor sau interurbane.

Faptul că această situație prezentată de reprezentanții organizațiilor neguvernamentale este una reală, este confirmat și de răspunsurile chestionarelor: din totalul consiliilor locale respondente doar cinci consilii locale din țară (Bistrița, Piatra Neamț, Oradea, Slobozia, Târgoviște) au încheiate parteneriate cu alte firme de transport decât regiile de transport autonome locale. În București, Consiliul local sector 1 a motivat lipsa parteneriatelor de transport prin asigurarea transportului persoanelor cu dizabilități cu cele patru microbuze și un autocar, mijloace de transport pe care le au în proprietate; consiliul local sector 2 și consiliul local sector 5 nu au încheiat nici un parteneriat pentru transportul persoanelor cu dizabilități.

Oradea este un exemplu de bună practică în ceea ce privește asigurarea accesului la transportul în comun pentru persoanele cu dizabilități. În cadrul Administrației Sociale Comunitare Oradea există un dispecerat ACCES-OR, unde se preiau telefonic solicitări de transport, cu 24 de ore anterior momentului deplasării. În cadrul acestui program, persoane cu dizabilități sunt transportate la centre de zi, la ateliere protejate, la unitățile de învățământ, în tabere școlare sau la clinici de chirurgie.

Mai trebuie precizat că deși unele consilii locale au deschidere spre încheierea de parteneriate cu organizații neguvernamentale, sunt

și autorități publice locale care nu au încheiat niciun parteneriat în perioada 2007-2009 cu o organizație neguvernamentală, de exemplu: Alexandria, Buzău, Buftea, Baia Mare, Slobozia, Tulcea, Drobeta Turnu Severin.

Autoritățile administrației publice locale pot contracta servicii cu furnizorii de servicii sociale de drept privat acreditați, în condițiile legii. 448/2006 art. 33 alin 2. Aceste prevederi legale au o mică aplicabilitate practică, în jur de 80% din autoritățile publice locale nu au contractat, de la apariția legii, servicii sociale cu furnizorii de drept privat acreditați.

Există autorități publice locale care au contractat servicii sociale specializate pentru îngrijirea medicală la domiciliu a persoanelor cu handicap încă din anul 2005, înainte de apariția Legii nr. 448/2006, în temeiul Legii nr. 350/2005 privind regimul finanțărilor nerambursabile din fonduri publice alocate pentru activități nonprofit de interes general, de exemplu consiliile locale: Miercurea Ciuc, Baia Mare, Brăila, Galați, Iași, Reșita, Suceava, Timiș, și consiliul local al Sectorului 3. Aceste autorități au achiziționat servicii sociale în baza legii cadru și a Hotărârii Guvernului nr. 268/2007 pentru aprobarea Normelor Metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap.

În acest sens, un exemplu surprinzător este cel de la Sibiu, unde autoritățile publice locale ne-au răspuns că nu achiziționează servicii sociale de la furnizorii de drept privat deoarece „*nu există proceduri legale privind contractarea de servicii sociale*”.

Trebuie de asemenea precizat că, în calitatea lor de angajatori, consiliile locale respectă doar în mică măsură obligația impusă de lege de a avea 4% din numărul total de angajați persoane cu handicap. Consiliile locale Alexandria, Brăila, Călărași, Iași,

Piatra Neamț, Reșița, Sfântu Gheorghe nu au printre angajați nicio persoană cu dizabilități.

Organizațiile neguvernamentale specializate în promovarea drepturilor persoanelor cu dizabilități cunosc problemele concrete ale persoanelor cu dizabilități și au capacitatea instituțională de a se implica în procesul de luare a deciziilor referitoare la drepturile acestor persoane. Reprezentanții unor organizații neguvernamentale s-au plâns de lipsa de transparență și dialog a administrațiilor publice locale dar și neîndeplinirea obligațiilor pe care le au în temeiul Legii nr. 448/2006 (r1) privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap.

Din chestionarele adresate se constată o necesitate de a implica organizațiile neguvernamentale locale care promovează drepturile persoanelor cu dizabilități în procesul de luare a deciziilor. Foarte puține consilii locale (Botoșani, Cluj, Craiova, Piatra Neamț, Slobozia, Miercurea Ciuc) au confirmat implicarea acestor organizații în procesul decizional dar nu au putut da exemple concrete care să ofere garanții că procesul decizional este transparent și respectă Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică locală.

Recomandări de ordin practic:

1. *Respectarea Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public și comunicarea informațiilor solicitate și a Legii nr. 52/2003 privind transparența în administrația publică locală;*
2. *Înființarea centrelor de reabilitare specializate pe tipuri de handicap și susținerea lor din bugetele locale;*
3. *Creșterea ponderii criteriului de prioritate pentru persoanele cu handicap în acordarea/închirierea locuințelor ce*

aparțin domeniului public al statului, criterii suplimentare celor prevăzute de Legea nr. 114/1996 – Legea locuinței;

4. *Încheierea de parteneriate sau colaborări cu persoane juridice private pentru transportul persoanelor cu dizabilități, astfel încât accesul acestora la transport să fie respectat/asigurat;*

5. *Contractarea de servicii sociale de drept privat pentru persoanele cu dizabilități, astfel încât serviciile contractate să asigure satisfacerea necesităților persoanelor cu dizabilități;*

6. *Conștientizarea necesității de a implica în procesul de luare a deciziilor organizații neguvernamentale care promovează drepturile persoanelor cu dizabilități.*

Pe pagina următoare model de cerere adresată consiliilor județene

ASOCIAȚIA PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR
OMULUI ÎN ROMÂNIA - COMITETUL HELSINKI

București, Str. Nicolae Tonitza nr. 84, Sector 3, Tel/Fax: 312 45 28; 312 37 11, e-mail: office@apador.org

Nr. 204/15.06.2009

Catre,

Consiliul judetean Satu Mare

In atentia Directiei Generale de asistenta sociala si protectia copilului

In conformitate cu prevederile Legii 544/2001, privind liberul acces la informatiile de interes public, va rugam sa ne comunicati, in scris, urmatoarele:

1. Cate centre publice pentru persoane cu handicap sunt in prezent sustinute din bugetul consiliului judetean, defalcat pe fiecare centru cu numarul de beneficiari si fondurile alocate in perioada 2007-2009.
2. Cate persoane incadrate in grad de handicap sunt in judetul....., defalcat minori si adulti.
3. Cati minori cu handicap sunt integrati in invatamantul de masa si cati in centre de zi;
4. Sumele alocate pentru finantarea invatamantului special si special integrat, in perioada 2007-2009, defalcat pe fiecare an;
5. Cate persoane cu handicap au solicitat asistent personal profesionist si cate dintre acestea beneficiaza de ingrijirea si protectia unui asistent personal profesionist;
6. Cate parteneriate au fost incheiate cu organizatii negurnamentale, in perioada 2007-2009, defalcat pe fiecare an; precizati scopul parteneriatului si organizatia semnatară.
7. Raportul de activitate pe anul 2008 a comitetului de analiza a problemelor persoanelor cu handicap.
8. Cate persoane cu handicap sunt angajate in prezent in institutia dumneavoastra.

9. Contextul si numele organizatiilor neguvernamentale care promoveaza drepturile persoanelor cu dizabilitati care au avut posibilitatea de a participa si eventual de a influenta procesul decizional.

Va rugam sa ne comunicati raspunsul dumneavoastra la sediul asociatiei APADOR-CH, cu sediul in Bucuresti, str. Nicolae Tonitza nr.8A, sector 3 sau la adresa de email: office@apador.org.

Cu stima,

Diana-Olivia Hatneanu
Director Executiv
APADOR-CH

3.4.5. Consiliile județene

Din cele 41 de consilii județene și Consiliul General al Municipiului București, patru (Consiliul General al Municipiului București, Arad, Brașov, Covasna) nu au respectat Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public și nu au răspuns chestionarului adresat.

Datele furnizate de consiliile locale în ceea ce privește numărul mic al copiilor cu handicap integrați în învățământul de masă și în centre de zi sunt confirmate și de consiliile județene respondente.

Art.17 din Legea nr.448/2006(r1) prevede:

„Finanțarea învățământului special și special integrat se face din bugetele județelor, respectiv bugetele locale ale sectoarelor municipiului București, unde funcționează unitatea de învățământ special, indiferent de domiciliul copiilor/elevilor/tinerilor cu cerințe educative speciale.”

Există o interpretare diferită a finanțării învățământului special la nivel național. Consiliul județean Dâmbovița răspunde că Ministerul Educației finanțează învățământul special, Consiliul județean Vrancea precizează că, de la data de 01 septembrie 2006, învățământul special este finanțat de Ministerul Educației, iar alte consilii județene (Suceava, Olt, Vâlcea, Tulcea, Prahova, Maramureș, Iași, Hunedoara, Giurgiu, Argeș), fără a motiva, răspund că nu finanțează învățământul special. Alte consilii județene din Bistrița, Bacău, Gorj, Sibiu, Satu Mare, Neamț, Mureș, Vaslui, Mehedinți, Teleorman finanțează învățământul special.

Un alt drept a cărui respectare este abordată diferit de la un județ la altul, este cel referitor la protecția și îngrijirea adultului cu handicap grav sau accentuat de către un **asistent personal profesionist**. Această interpretare diferită se datorează lipsei unei

reglementări legale (norma metodologică) care să stabilească condițiile de obținere a atestatului, procedurile de atestare și statutul asistentului personal profesionist. Președintele ANPH nu a emis ordinul care trebuia să stabilească standardele minime obligatorii pentru asigurarea îngrijirii și protecției adulților cu handicap grav sau accentuat, pentru asistentul personal profesionist deși o prevedere în acest sens există în art. 48 alin. 2 din legea nr. 448/2006, prevedere incompletă, însă, deoarece nu impune vreun termen legal.

Consiliile județene au menționat lipsa normelor metodologice de aplicare a art. 48 din Legea nr. 48/2006 (r1), lipsa din schema de personal a posturilor de asistent personal profesionist. Două dintre răspunsurile consiliilor județene constituie excepții: al consiliul județean Buzău în care se afirmă că are 1580 de asistenți personali profesioniști și consiliul județean Bihor care a răspuns că 2226 de persoane angajate în funcția de asistent personal profesionist. APADOR-CH și MOTIVATION consideră că a existat o interpretare greșită a întrebării nr. 5 din chestionar, iar cele două consilii județene mai sus menționate, au comunicat numărul de asistenți personali retribuiți și nu numărul de asistenți personali profesioniști.

Există o reală deschidere a consiliilor județene pentru parteneriate și colaborări cu organizații neguvernamentale care promovează drepturile persoanelor cu dizabilități. În consiliile județene Mureș, Olt, Prahova, Vaslui, în componența comisiilor pentru protecția copilului, pentru evaluarea persoanelor cu handicap, există reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale.

Consiliile județene au obligația de a înființa, pe lângă direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului, **comitete de analiză a problemelor persoanelor** cu handicap (art. 93 din Legea 448/2006 (r1)).

Deși există această obligație în sarcina consiliilor județene încă de la apariția legii, peste 95% nu au înființat aceste comitete de analiză. Consiliul județean Constanța, spre exemplu, a interpretat că Ordinul Președintelui ANPH nr. 256/2008 privind organizarea și funcționarea Consiliului de analiză a persoanelor cu handicap, care înființează un organism fără personalitate juridică, denumit Consiliu, ce funcționează pe lângă ANPH, are drept consecințe neaplicarea art. 93 din Legea 448/2006 (r1) de către consiliile județene. Consiliul județean Cluj a informat că va înființa comitetul de analiză până la 15 august 2009. Consiliile județene Sibiu și Timiș au înființat comitete de analiză, însă acestea nu s-au întâlnit în cursul anului 2008, nefiind necesar(!).

Exemple de bună practică sunt oferite de consiliile județelor Alba, Caraș Severin, Satu Mare, care au înființat comitetul de analiză a problemelor persoanelor cu handicap, acesta funcționând în baza unui regulament de organizare și funcționare și având în componență și reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale care promovează drepturile persoanelor cu dizabilități.

Implicarea reprezentanților organizațiilor neguvernamentale care promovează drepturile persoanelor cu dizabilități în procesul decizional al consiliilor județene nu este în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică și se limitează doar la votul lor în comisiile de specialitate (comisia pentru protecția copilului sau comisia de evaluare a persoanelor cu handicap). Prezența reprezentanților organizațiilor neguvernamentale în comisiile de specialitate din cadrul diferitelor departamente ale consiliului județean, nu poate fi considerată implicare în procesul decizional în baza Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică.

Recomandări de ordin practic:

1. *Respectarea Legii nr.544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public și comunicarea informațiilor solicitate și a Legii nr. 52/2003 privind transparența în administrația publică locală;*
2. *Finanțarea învățământului special și special integrat;*
3. *Înființarea comitetelor de analiză pentru a discuta problemele reale pe care le au persoanele cu dizabilități și eficientizarea acestora;*
4. *Alocarea de funcții pentru asistenți personali profesioniști;*
5. *Conștientizarea necesității de a implica în procesul decizional organizații neguvernamentale care promovează drepturile persoanelor cu dizabilități.*

RECOMANDĂRI GENERALE:

- **Actualizarea bazei de date a ANPH astfel încât să fie cunoscut numărul real al persoanelor cu handicap de la nivelul fiecărui județ;**
- **Respectarea Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public și comunicarea informațiilor solicitate și a Legii nr. 52/2003 privind transparența în administrația publică locală;**
- **Propuneri către executiv, pentru a se stabili prin Hotărâre de guvern, condițiile de obținere a atestatului, procedurile de atestare și statutul asistentului personal profesionist;**
- **Emiterea Ordinului Președintelui ANPH pentru a se stabili standardele minime obligatorii pentru asigurarea îngrijirii și protecției adulților cu handicap grav sau accentuat pentru asistentul personal profesionist;**
- **Adaptarea serviciilor publice de formare profesională și educație universitară pentru persoanele cu dizabilități (accesibilizarea tuturor unităților școlare, echipamentelor și programei de învățământ);**
- **Implicare și colaborare eficientă cu autoritățile publice locale pentru accesibilizarea tuturor mijloacelor de transport în comun aflate în circulație, a persoanelor de acces către mijloacele de transport, astfel încât acestea să nu îngreuneze accesul persoanelor cu dizabilități la transportul în comun;**
- **Înființarea centrelor de reabilitare specializate pe tipuri de handicap și susținerea lor din bugetele locale;**

- **Încheierea de parteneriate sau colaborări cu persoane juridice private pentru transportul persoanelor cu dizabilități, astfel încât accesul acestora la transport să fie respectat/asigurat;**
- **Contractarea de servicii sociale de drept privat pentru persoanele cu dizabilități, astfel încât serviciile contractate să asigure toate necesitățile persoanelor cu dizabilități;**
- **Conștientizarea necesității de a implica în procesul decizional organizații neguvernamentale care promovează drepturile persoanelor cu dizabilități;**
- **Înființarea comitetelor de analiză pentru a analiza problemele reale pe care le au persoanele cu dizabilități.**

FIȘĂ DE ÎNDRUMARE ÎN MATERIA TRANSPARENȚEI INSTITUȚIONALE PENTRU INSTITUȚIILE PUBLICE CU ATRIBUȚII LEGALE ÎN CE PRIVEȘTE DREPTURILE PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI

	Obiectiv de atins	Etape de urmat	Resurse de generat
1.	Aprofundarea și integrarea în activitatea curentă a prevederilor legale în materia transparenței decizionale și a respectării drepturilor persoanelor cu dizabilități	Studierea și aprofundarea dispozițiilor legale conținute de legile 544/2001 și 448/2006	• Acces Internet și/sau baze de date legislative; • Participare la sesiuni de formare în domeniu organizate de instituții publice sau de organizații neguvernamentale; • Schimb de experiență în cadrul instituției publice sau între instituții;
		Clarificarea competențelor departamentului de comunicare și relații publice prin raportare la celelalte departamente ale instituției publice	• Dialog interinstituțional (ședințe periodice, întocmirea unei fișe de competențe a fiecărui departament); • Facilitarea dialogului între departamente (Intranet, rețea telefonică internă);
2.	Eficientizarea activității departamentelor de comunicare și relații publice	Evaluarea nevoilor bugetare și de resurse umane ale departamentului de comunicare și relații publice	Realizarea unui studiu intern
		Accesarea fondurilor europene nerambursabile prin depunerea de proiecte	Participarea la sesiuni de formare pentru scrierea de proiecte organizate de instituții publice sau organizații neguvernamentale

		Identificarea principalelor categorii de informații solicitate în baza legii nr. 544/2001 și sintetizarea lor	Pregătirea unor modele standard de răspuns în funcție de categoria sau categoriile de informații solicitate
3.	Clarificarea competențelor instituțiilor locale și județene în ce privește protecția persoanelor cu dizabilități	Includerea în bugetul local/județean a unui capitol special pentru protecția drepturilor persoanelor cu dizabilități	Dialog interinstituțional; Implicarea organizațiilor care promovează drepturile persoanelor cu dizabilități în procesul decizional;
4.	Funcționarea eficientă a comitetului de analiză a problemelor persoanelor cu dizabilități, la nivel județean	Înființarea comitetului în baza prevederilor legii nr. 448/2006	Dialog interinstituțional; Implicarea organizațiilor care promovează drepturile persoanelor cu dizabilități în procesul decizional;
		Eficientizarea activității comitetului de analiză a problemelor persoanelor cu dizabilități	Întocmirea unui ghid de bune practici la nivel național
5.	Aplicarea principiului subsidiarității	Încurajarea parteneriatului între sectorul public și organizațiile neguvernamentale	Identificarea unor posibile soluții de sprijinire a activității organizațiilor neguvernamentale (punerea la dispoziție a unui sediu; suport logistic pentru organizarea unor evenimente publice; susținerea unor activități de formare în parteneriat);

ANEXA 1

Lege nr. 448/2006

privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap

Text actualizat.

Actul include modificările din următoarele acte:

- H.G. nr. 10/2008 publicată în MOF nr. 20 din 10/01/2008
- O.U.G. nr. 86/2008 publicată în MOF nr. 474 din 27/06/2008
- O.U.G. nr. 118/2008 publicată în MOF nr. 680 din 03/10/2008
- H.G. nr. 1.665/2008 publicată în MOF nr. 856 din 19/12/2008
- Legea nr. 207/2009 publicată în MOF nr. 391 din 10/06/2009.

CAPITOLUL I

Dispoziții generale, definiții și principii

Art. 1. - Prezenta lege reglementează drepturile și obligațiile persoanelor cu handicap acordate în scopul integrării și incluziunii sociale a acestora.

Art. 2. - **(1)** Persoanele cu handicap, în înțelesul prezentei legi, sunt acele persoane cărora, datorită unor afecțiuni fizice, mentale sau senzoriale, le lipsesc abilitățile de a desfășura în mod normal activități cotidiene, necesitând măsuri de protecție în sprijinul recuperării, integrării și incluziunii sociale.

(2) De dispozițiile prezentei legi beneficiază copiii și adulții cu handicap, cetățeni români, cetățeni ai altor state sau apatrizi, pe perioada în care au, conform legii, domiciliul ori reședința în România.

Art. 3. - Protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap au la bază următoarele principii:

a) respectarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului;

b) prevenirea și combaterea discriminării;

c) egalizarea șanselor;

d) egalitatea de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă;

e) solidaritatea socială;

f) responsabilizarea comunității;

g) subsidiaritatea;

h) adaptarea societății la persoana cu handicap;

i) interesul persoanei cu handicap;

j) abordarea integrată;

k) parteneriatul;

l) libertatea opțiunii și controlul sau decizia asupra propriei vieți, a serviciilor și formelor de suport de care beneficiază;

m) abordarea centrată pe persoană în furnizarea de servicii;

n) protecție împotriva neglijării și abuzului;

o) alegerea alternativei celei mai puțin restrictive în determinarea sprijinului și asistenței necesare;

p) integrarea și incluziunea socială a persoanelor cu handicap, cu drepturi și obligații egale ca toți ceilalți membri ai societății.

Art. 4. - Autoritățile publice, furnizorii de servicii sociale, reprezentanții societății civile, precum și persoanele fizice și juridice responsabile de aplicarea prezentei legi au obligația să promoveze, să respecte și să garanteze drepturile persoanei cu handicap, stabilite în concordanță cu prevederile Cartei sociale europene revizuite, adoptată la Strasbourg la 3 mai 1996, ratificată prin Legea nr. 74/1999, precum și cu celelalte acte interne și internaționale în materie la care România este parte.

Art. 5. - În înțelesul prezentei legi, termenii și expresiile folosite au următoarele semnificații:

1. acces neîngrădit al persoanei cu handicap - accesul fără limitări sau restricții la mediul fizic, informațional și comunicațional;

2. accesibilitate - ansamblul de măsuri și lucrări de adaptare a mediului fizic, precum și a mediului informațional și

comunicațional conform nevoilor persoanelor cu handicap, factor esențial de exercitare a drepturilor și de îndeplinire a obligațiilor persoanelor cu handicap în societate;

3. adaptare - procesul de transformare a mediului fizic și informațional, a produselor sau sistemelor, pentru a le face disponibile și persoanelor cu handicap;

4. adaptare rezonabilă la locul de muncă - totalitatea modificărilor făcute de angajator pentru a facilita exercitarea dreptului la muncă al persoanei cu handicap; presupune modificarea programului de lucru, achiziționarea de echipament, dispozitive și tehnologii asistive și alte măsuri asemenea;

5. angajare asistată - opțiunea de angajare care facilitează munca în locuri de muncă obișnuite de pe piața competitivă a muncii și care presupune oferirea de sprijin în căutarea locului de muncă și la locul de muncă, transport, tehnologii ajutătoare, instruire, specializare;

6. asistent personal al persoanei cu handicap grav - persoana care supraveghează, acordă asistență și îngrijire copilului sau adultului cu handicap grav, pe baza planului de recuperare pentru copilul cu handicap, respectiv a planului individual de servicii al persoanei adulte cu handicap;

7. asistent personal profesionist - persoana fizică atestată care asigură la domiciliul său îngrijirea și protecția adultului cu handicap grav sau accentuat, aflat în condițiile precizate de lege;

8. asistență vie - include asistența animală, ca de exemplu, câinele-ghid;

9. atelier protejat - spațiul adaptat nevoilor persoanelor cu handicap, unde acestea desfășoară activități de formare, dezvoltare și perfecționare a abilităților; poate funcționa în locații din comunitate, în centre de zi, în centre rezidențiale și în unități de învățământ speciale;

10. bugetul personal complementar - stabilește limitele cheltuielilor personale din cursul unei luni, în funcție de gradul de handicap, pentru plata taxei de abonament radio/TV, a

abonamentului telefonic cu impulsuri incluse și a taxei pentru abonamentul la curentul electric;

11. căi și mijloace de acces - elementele prin care se asigură accesul în clădirile publice și care asigură posibilitatea deplasării persoanelor cu handicap în interiorul clădirii;

12. cerințe educative speciale - necesitățile educaționale suplimentare, complementare obiectivelor generale ale educației adaptate particularităților individuale și celor caracteristice unei anumite deficiențe sau tulburări/dificultăți de învățare, precum și o asistență complexă de tip medical, social etc.;

13. clădiri de utilitate publică - clădirile aparținând instituțiilor publice și private care oferă populației diferite tipuri de servicii;

14. comisie de evaluare a persoanelor adulte cu handicap - organul de specialitate fără personalitate juridică în subordinea consiliilor județene, respectiv a consiliilor locale ale sectoarelor municipiului București, ale cărei atribuții principale sunt stabilite prin prezenta lege;

15. contractare - procedura de finanțare/cofinanțare de către autoritățile administrației publice locale a serviciilor sociale publice realizate de furnizorii privați de servicii sociale, acreditați în condițiile legii;

16. dizabilitate - termenul generic pentru afectări/deficiențe, limitări de activitate și restricții de participare, definite conform Clasificării internaționale a funcționării, dizabilității și sănătății, adoptată și aprobată de Organizația Mondială a Sănătății, și care relevă aspectul negativ al interacțiunii individ-context;

17. egalizarea șanselor - procesul prin care diferitele structuri sociale și de mediu, infrastructura, serviciile, activitățile informative sau documentare devin disponibile și persoanelor cu handicap;

18. incluziune socială - setul de măsuri și acțiuni multidimensionale din domeniile protecției sociale, ocupării forței de muncă, locuirii, educației, sănătății, informării și comunicării, mobilității, securității, justiției și culturii, destinate

combaterii excluziunii sociale;

19. indemnizație lunară - prestația socială lunară reprezentând sume de bani acordate persoanelor cu handicap de natură să faciliteze egalizarea de șanse, asigurarea unei vieți autonome și favorizarea incluziunii lor sociale;

20. integrare socială - procesul de interacțiune dintre individ sau grup și mediul social, prin intermediul căruia se realizează un echilibru funcțional al părților;

21. însoțitor - persoana care acompaniază persoana cu handicap și care beneficiază de drepturi în condițiile prevăzute de lege;

22. loc de muncă protejat - spațiul aferent activității persoanei cu handicap, adaptat nevoilor acesteia, care include cel puțin locul de muncă, echipamentul, toaleta și căile de acces;

23. manager de caz - membrul echipei pluridisciplinare care coordonează, monitorizează și evaluează îndeplinirea planului individual de servicii, precum și măsurile luate în legătură cu adultul cu handicap;

24. plan individual de servicii - documentul care fixează obiective pe termen scurt, mediu și lung, precizând modalitățile de intervenție și sprijin pentru adulții cu handicap, prin care se realizează activitățile și serviciile precizate în programul individual de reabilitare și integrare socială;

25. program individual de reabilitare și integrare socială - documentul elaborat de comisia de evaluare a persoanelor adulte cu handicap, în care sunt precizate activitățile și serviciile de care adultul cu handicap are nevoie în procesul de integrare socială;

26. reprezentant legal - părintele sau persoana desemnată, potrivit legii, să exercite drepturile și să îndeplinească obligațiile față de persoana cu handicap;

27. șanse egale - rezultatul procesului de egalizare a șanselor, prin care diferitele structuri ale societății și mediului sunt accesibile tuturor, inclusiv persoanelor cu handicap;

28. tehnologie asistivă și de acces - tehnologia care asigură accesul cu șanse egale al persoanelor cu handicap la mediul fizic, informațional și comunicațional;

29. unitate protejată autorizată - operatorul economic de drept public sau privat, cu gestiune proprie, în cadrul căruia cel puțin 30% din numărul total de angajați cu contract individual de muncă sunt persoane cu handicap.

CAPITOLUL II

Drepturile persoanelor cu handicap

Art. 6. - Persoanele cu handicap beneficiază de drepturi la:

- a)** ocrotirea sănătății - prevenire, tratament și recuperare;
- b)** educație și formare profesională;
- c)** ocuparea și adaptarea locului de muncă, orientare și reconversie profesională;
- d)** asistență socială, respectiv servicii sociale și prestații sociale;
- e)** locuință, amenajarea mediului de viață personal ambiant, transport, acces la mediul fizic, informațional și comunicațional;
- f)** petrecerea timpului liber, acces la cultură, sport, turism;
- g)** asistență juridică;
- h)** facilități fiscale;
- i)** evaluare și reevaluare prin examinarea la domiciliu a persoanelor nedeplasabile de către membrii comisiei de evaluare, la un interval de 2 ani.

Art. 7. - **(1)** Promovarea și respectarea drepturilor persoanelor cu handicap revin, în principal, autorităților administrației publice locale unde își are domiciliul sau reședința persoana cu handicap și, în subsidiar, respectiv complementar, autorităților administrației publice centrale, societății civile și familiei sau reprezentantului legal al persoanei cu handicap.

(2) În baza principiului egalizării șanselor, autoritățile publice competente au obligația să asigure resursele financiare necesare și să ia măsuri specifice pentru ca persoanele cu handicap să aibă acces nemijlocit și neîngrădit la servicii.

Art. 8. - **(1)** Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap

și celelalte autorități publice centrale și locale au obligația să asigure, potrivit prezentei legi, condițiile necesare pentru integrarea și incluziunea socială a persoanelor cu handicap.

(2) Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap elaborează politici și asigură monitorizarea și controlul respectării drepturilor persoanelor cu handicap.

(3) În vederea realizării dispozițiilor prevăzute la alin. (2), Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap poate încheia parteneriate cu organizații neguvernamentale ale persoanelor cu handicap, care reprezintă interesele acestora sau care desfășoară activități în domeniul promovării și apărării drepturilor omului.

SECȚIUNEA 1

Sănătate și recuperare

Art. 9. - (1) Pentru protecția sănătății fizice și mentale a persoanelor cu handicap, autoritățile publice au obligația să ia următoarele măsuri specifice:

a) să includă nevoile persoanelor cu handicap și ale familiilor acestora în toate politicile, strategiile și programele de dezvoltare regională, județeană sau locală, precum și în programele guvernamentale de ocrotire a sănătății;

b) să creeze condiții de disponibilitate, respectiv de transport, infrastructură, rețele de comunicare, a serviciilor medicale și sociomedicale;

c) să înființeze și să susțină centre de reabilitare specializate pe tipuri de handicap;

d) să creeze condiții pentru asigurarea tehnologiei asistive și de acces;

e) să dezvolte programe de prevenire a apariției handicapului;

f) să sprijine accesul la tratamentul balnear și de recuperare;

g) să includă și să recunoască sportul ca mijloc de recuperare, dezvoltând programe specifice.

(2) Persoanele cu handicap, familiile acestora sau reprezentanții

lor legali au dreptul la toate informațiile referitoare la diagnosticul medical și de recuperare/reabilitare, la serviciile și programele disponibile, în toate stadiile acestora, precum și la drepturile și obligațiile în domeniu.

Art. 10. - Persoanele cu handicap beneficiază de asistență medicală gratuită, inclusiv de medicamente gratuite, atât pentru tratamentul ambulatoriu, cât și pe timpul spitalizării, în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate, în condițiile stabilite prin contractul-cadru.

Art. 11. - (1) În vederea asigurării asistenței de recuperare/reabilitare, persoanele cu handicap au dreptul la:

a) dispozitive medicale gratuite în ambulatoriu, conform listei și în condițiile prevăzute în Contractul-cadru privind condițiile acordării asistenței medicale în cadrul sistemului asigurărilor sociale de sănătate și a normelor sale de aplicare;

b) servicii gratuite de cazare și masă și pentru însoțitorul copilului cu handicap grav sau accentuat ori al adultului cu handicap grav sau accentuat în unitățile sanitare cu paturi, sanatorii și stațiuni balneare, la recomandarea medicului de familie ori a medicului specialist, asigurate de la Fondul național unic de asigurări sociale de sănătate, conform Contractului-cadru privind condițiile acordării asistenței medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate;

c) un bilet gratuit de tratament balnear, în cursul unui an, pe baza programului individual de reabilitare și integrare socială și a recomandării medicului de familie sau a medicului specialist.

(2) În termen de maximum 30 de zile de la data depunerii documentației de către persoana cu handicap sau reprezentantul legal al acesteia, casele de asigurări de sănătate au obligația să emită decizia ori aprobarea de plată pentru fiecare dispozitiv medical sau tip de dispozitiv medical acordat persoanelor cu handicap.

(3) Contravaloarea prețului de referință pentru produsele prevăzute la alin. (1) lit. a) se suportă integral din Fondul național unic de asigurări sociale de sănătate, prin casa de asigurări de

sănătate de care aparține asiguratul.

(4) Numărul biletelor de tratament balnear gratuit care se acordă adulților cu handicap se stabilește proporțional cu numărul potențialilor beneficiari față de numărul total al biletelor de tratament balnear gratuit stabilite prin legea anuală a bugetului asigurărilor sociale de stat.

Art. 12. - (1) Persoana care are în îngrijire, supraveghere și întreținere un copil cu handicap beneficiază, după caz, de următoarele drepturi:

a) concediu și indemnizație pentru creșterea copilului cu handicap sau, după caz, stimulent lunar, până la împlinirea de către acesta a vârstei de 3 ani, în condițiile de acordare prevăzute de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 148/2005 privind susținerea familiei în vederea creșterii copilului, cu modificările și completările ulterioare, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 7/2007;

b) concediu și o indemnizație pentru creșterea copilului cu handicap în cuantum de 450 lei, pentru copilul cu handicap cu vârsta cuprinsă între 3 și 7 ani;

c) program de lucru redus la 4 ore pentru părintele care are în îngrijire copilul cu handicap grav sau accentuat, până la împlinirea de către acesta a vârstei de 18 ani, la solicitarea părintelui;

d) concedii medicale, acordate în condițiile legii, pentru îngrijirea copilului cu handicap care necesită internare, tratament ambulatoriu sau la domiciliu pentru afecțiuni intercurante, precum și pentru recuperare/reabilitare, până la împlinirea de către copil a vârstei de 18 ani;

e) indemnizație lunară pentru creșterea copilului cu handicap, în cuantum de 450 lei, acordată persoanei cu handicap care nu realizează alte venituri în afara celor prevăzute la art. 58 alin. (4) lit. a), până la împlinirea de către copil a vârstei de 3 ani;

f) indemnizație lunară pentru creșterea copilului cu handicap, în cuantum de 300 lei, acordată persoanei cu handicap care nu realizează alte venituri în afara celor prevăzute la art. 58 alin. (4) lit. a), pentru copilul cu vârsta cuprinsă între 3 și 7 ani;

g) indemnizație lunară pentru creșterea copilului cu handicap, în cuantum de 300 lei, acordată persoanei care nu îndeplinește condițiile prevăzute de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 148/2005, cu modificările și completările ulterioare, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 7/2007, până la împlinirea de către copil a vârstei de 3 ani, iar pentru copilul cu vârsta cuprinsă între 3 și 7 ani un ajutor lunar în cuantum de 150 lei;

h) alocație lunară de plasament, acordată în condițiile legii, în cuantum majorat cu 50%.

(2) Persoana cu handicap care are în îngrijire, supraveghere și întreținere un copil și care nu realizează alte venituri în afara celor prevăzute la art. 58 alin. (4) lit. a) beneficiază de indemnizație pentru creșterea copilului în cuantum de 450 lei până la împlinirea de către copil a vârstei de 2 ani și de un ajutor lunar pentru creșterea copilului în cuantum de 150 lei pentru copilul cu vârsta cuprinsă între 2 și 7 ani.

(3) De drepturile prevăzute la alin. (1) și (2) beneficiază, la cerere, unul dintre părinți, persoana căreia i s-a încredințat copilul în vederea adopției, persoana care a adoptat copilul sau care are copilul în plasament ori în plasament în regim de urgență, precum și persoana care a fost numită tutore, cu excepția asistentului maternal profesionist.

(4) De drepturile prevăzute la alin. (1) lit. a)-g) și la alin. (2) nu pot beneficia persoanele care au în același timp și calitatea de asistent personal pentru același copil sau care primesc indemnizația prevăzută la art. 42 alin. (4).

(5) Pe perioada acordării dreptului prevăzut la alin. (1) lit. b), pentru ceilalți copii aflați în îngrijire spre creștere și educare, persoana îndreptățită beneficiază și de drepturile prevăzute de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 148/2005, cu modificările și completările ulterioare, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 7/2007.

(6) Plata drepturilor prevăzute la alin. (1) și (2) se asigură, după caz, de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Muncii, Familiei și Egalității de Șanse, sau din bugetul Fondului național

unic de asigurări sociale de sănătate, potrivit legii.

(7) Cuantumul indemnizațiilor și ajutoarelor prevăzute la alin. (1) lit. b), e)-g) și la alin. (2) se actualizează anual cu indicele creșterii prețurilor de consum prin hotărâre a Guvernului.

Art. 13. - (1) Pe perioada în care o persoană beneficiază de drepturile prevăzute la art. 12 alin. (1) lit. b), contribuția individuală de asigurări sociale de sănătate se calculează prin aplicarea cotei stabilite de lege asupra sumei reprezentând valoarea indemnizației pentru creșterea copilului cu handicap și se suportă de la bugetul de stat.

(2) Asupra dreptului prevăzut la art. 12 alin. (1) lit. b) nu se datorează celelalte contribuții sociale obligatorii stabilite de lege.

(3) Perioada în care o persoană beneficiază de drepturile prevăzute la art. 12 alin. (1) lit. b) constituie perioadă asimilată stagiului de cotizare în vederea stabilirii drepturilor de pensii prevăzute de Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, cu modificările și completările ulterioare, precum și pentru stabilirea drepturilor prevăzute de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 148/2005, cu modificările și completările ulterioare, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 7/2007.

(4) În vederea determinării punctajului anual necesar stabilirii drepturilor de pensie în sistemul public, pentru perioadele asimilate stagiului de cotizare în condițiile prevăzute la alin. (3) se aplică prevederile art. 78 alin. (5) lit. b) din Legea nr. 19/2000, cu modificările și completările ulterioare.

(5) Prevederile alin. (4) se aplică și persoanelor care beneficiază de perioadele asimilate prevăzute la alin. (3) și care, în același timp, se află în situațiile prevăzute la art. 38 alin. (1) din Legea nr. 19/2000, cu modificările și completările ulterioare.

(6) Perioada în care o persoană beneficiază de drepturile prevăzute la art. 12 alin. (1) lit. b) constituie perioadă asimilată stagiului de cotizare în vederea stabilirii indemnizațiilor de asigurări sociale de sănătate prevăzute de Ordonanța de urgență a

Guvernului nr. 158/2005 privind concediile și indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 399/2006, cu modificările ulterioare.

(7) În situația prevăzută la alin. (6), la stabilirea cuantumului indemnizațiilor de asigurări sociale de sănătate se ia în calcul indemnizația prevăzută la art. 12 alin. (1) lit. b).

(8) Perioada concediului prevăzut la art. 12 alin. (1) lit. b) constituie vechime în muncă și în serviciu, care se are în vedere la stabilirea drepturilor ce se acordă în raport cu aceasta.

Alin. (1) și (7) au fost modificate prin art. II din O.U.G. nr. 118/2008.

Art. 14. - (1) Drepturile prevăzute la art. 12 alin. (1) lit. b) se acordă persoanelor îndreptățite aflate în una din următoarele situații:

a) au beneficiat de concediu și indemnizație pentru creșterea copilului pentru copilul pentru care se solicită dreptul;

b) au realizat venituri profesionale supuse impozitului pe venit potrivit prevederilor Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, pe o perioadă de 12 luni în ultimul an înainte de solicitarea dreptului.

(2) Cele 12 luni prevăzute la alin. (1) lit. b) pot fi constituite integral și din perioade asimilate după cum urmează:

a) și-au însoțit soțul/soția trimis/trimisă în misiune permanentă în străinătate;

b) au beneficiat de indemnizație de șomaj, stabilită conform legii;

c) au beneficiat de concedii și indemnizații de asigurări sociale de sănătate, potrivit legii;

d) au realizat perioade asimilate stagiului de cotizare în sistemul public de pensii, în condițiile prevăzute la art. 38 alin. (1) din Legea nr. 19/2000, cu modificările și completările ulterioare;

e) au realizat perioade de stagiul de cotizare în sistemul public de pensii în condițiile prevăzute de actele normative cu caracter

special care reglementează concedierile colective;

f) au beneficiat de pensii de invaliditate;

g) au beneficiat de concediu fără plată pentru a participa la cursuri de formare și perfecționare profesională din inițiativa angajatorului sau la care acesta și-a dat acordul, organizate în condițiile legii;

h) au lucrat cu contract individual de muncă în străinătate, pe baza acordurilor guvernamentale bilaterale încheiate de România cu alte state sau în baza Regulamentului CE nr. 1.408/71 privind aplicarea regimurilor de securitate socială lucrătorilor salariați, lucrătorilor independenți și membrilor familiilor lor care se deplasează în interiorul Comunității;

i) se află în perioada de întrerupere temporară a activității, din inițiativa angajatorului, fără încetarea raportului de muncă, pentru motive economice, tehnologice, structurale sau similare, potrivit legii.

SECȚIUNEA a 2-a

Educație

Art. 15. - (1) Persoanele cu handicap au acces liber și egal la orice formă de educație, indiferent de vârstă, în conformitate cu tipul, gradul de handicap și nevoile educaționale ale acestora.

(2) Persoanelor cu handicap li se asigură educația permanentă și formarea profesională de-a lungul întregii vieți.

(3) Persoana cu handicap sau, după caz, familia ori reprezentantul legal constituie principalul factor de decizie în alegerea formei și tipului de școlarizare, precum și a unității de învățământ.

Art. 16. - (1) Educația persoanelor cu handicap este parte integrantă a sistemului național de educație, coordonat de Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului.

(2) Educația persoanelor cu handicap se realizează prin:

a) unități de învățământ special;

b) integrarea individuală în unități de învățământ de masă, inclusiv în unități cu predare în limbile minorităților naționale;

c) grupe sau clase speciale compacte, integrate în unități preșcolare și școlare de masă;

d) servicii educaționale prin cadrele didactice itinerante/de sprijin;

e) școlarizare la domiciliu până la absolvirea studiilor liceale, dar nu mai târziu de împlinirea vârstei de 26 de ani, prin grija Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului;

f) educația “la patul de spital”, pe durata spitalizării;

g) alternative educaționale.

(3) Formele de învățământ enumerate la alin. (2) se pot desfășura și în limbile minorităților naționale.

(4) Accesul în unitățile de învățământ al copiilor cu dizabilități, inclusiv al celor cu handicap, precum și al celor cu dificultăți de adaptare școlară se realizează prin hotărâre a comisiei pentru protecția copilului, care eliberează certificatul de orientare școlară și/sau profesională, pe baza raportului de evaluare complexă întocmit de serviciul de evaluare complexă din cadrul direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale, ale sectoarelor municipiului București.

(5) Pentru formele de educație prevăzute la alin. (2) lit. d)-f) sunt necesare recomandarea comisiei interne de evaluare continuă și cererea părinților.

(6) Unitățile de învățământ special sunt formate din: școală specială, cantină și, după caz, internat școlar, în condițiile legii.

(7) Elevii cu handicap beneficiază gratuit de masă și cazare în internatele școlare.

(8) Studenții cu handicap grav și accentuat beneficiază, la cerere, de reducere cu 50% a taxelor pentru cazare și masă la cantinele și căminele studențești.

(9) Valoarea reducerii prevăzute la alin. (8) se asigură din bugetul instituțiilor de învățământ publice sau private.

Art. 17. - Finanțarea învățământului special și special integrat se face din bugetele județelor, respectiv bugetele locale ale sectoarelor municipiului București, unde funcționează unitatea de învățământ special, indiferent de domiciliul copiilor/elevilor/

tinerilor cu cerințe educative speciale.

Art. 18. - (1) În cadrul procesului de învățământ, indiferent de nivelul acestuia, persoanele cu handicap au dreptul la:

- a) servicii educaționale de sprijin;
- b) dotarea cu echipament tehnic adaptat tipului și gradului de handicap și utilizarea acestuia;
- c) adaptarea mobilierului din sălile de curs;
- d) manuale școlare și cursuri în format accesibil pentru elevii și studenții cu deficiențe de vedere;
- e) utilizarea echipamentelor și softurilor asistive în susținerea examenelor de orice tip și nivel.

(2) Preșcolarii, elevii și studenții cu handicap, împreună cu asistenții personali și asistenții personali profesioniști, după caz, au dreptul la locuri gratuite în tabere de odihnă, o dată pe an, indiferent de forma de învățământ.

(3) Sumele aferente dreptului prevăzut la alin. (2) se asigură de la bugetul de stat prin bugetul Autorității Naționale pentru Tineret.

Art. 19. - În vederea asigurării accesului persoanelor cu handicap în unitățile și instituțiile de învățământ, autoritățile publice au obligația să ia următoarele măsuri specifice:

- a) să promoveze și să garanteze accesul la educație și formare profesională al persoanelor cu handicap;
- b) să asigure școlarizarea la domiciliu a persoanelor cu handicap nedepasabile pe durata perioadei de școlarizare obligatorie, precum și pregătirea școlară, indiferent de locul în care persoana cu handicap se află, inclusiv prin cadrele didactice de sprijin/itinerante;
- c) să asigure accesul la formele de educație permanentă, adaptându-le nevoilor educaționale ale persoanelor cu handicap;
- d) să sprijine cooperarea dintre unitățile de învățământ special sau de masă cu familia și comunitatea, în vederea asigurării unei oferte educaționale care răspunde nevoilor individuale ale persoanelor cu handicap;

e) să sprijine pregătirea cadrelor didactice în vederea adaptării practicilor educaționale pentru elevii cu handicap din grupe sau clase de învățământ obișnuit;

f) să asigure posibilitatea practicării unui sport de către orice persoană cu handicap, precum și pregătirea cadrelor didactice în vederea însușirii de către acestea a unor noțiuni medicale și tehnice specifice;

g) să asigure servicii educaționale de sprijin pentru persoanele cu handicap și familiile acestora, prin specialiști în domeniul psihopedagogiei speciale;

h) să asigure accesul în unitățile și instituțiile de învățământ.

SECȚIUNEA a 3-a

Locuință

Art. 20. - (1) În vederea asigurării accesului persoanelor cu handicap la obținerea unei locuințe, autoritățile publice au obligația să ia măsuri pentru introducerea unui criteriu de prioritate pentru închirierea, la nivelurile inferioare, a locuințelor care aparțin domeniului public al statului ori unităților administrativ-teritoriale ale acestuia.

(2) Persoanele cu handicap grav beneficiază de următoarele drepturi:

a) acordarea unei camere de locuit, suplimentar față de normele minimale de locuit prevăzute de lege, pe baza contractelor de închiriere pentru locuințele care aparțin domeniului public sau privat al statului ori al unităților administrativ-teritoriale ale acestuia;

b) stabilirea chiriei, în condițiile legii, pe baza contractelor de închiriere pentru suprafețele locative cu destinație de locuințe, deținute de stat sau de unitățile administrativ-teritoriale ale acestuia, la tariful minim prevăzut de lege.

(3) Beneficiază de prevederile alin. (2) și familia sau reprezentantul legal pe perioada în care are în îngrijire un copil ori un adult cu handicap grav.

(4) Beneficiază de prevederile alin. (2) lit. b) și adultul cu handicap accentuat.

SECȚIUNEA a 4-a

Cultură, sport, turism

Art. 21. - (1) Autoritățile competente ale administrației publice au obligația să faciliteze accesul persoanelor cu handicap la valorile culturii, la obiectivele de patrimoniu, turistice, sportive și de petrecere a timpului liber.

(2) În vederea asigurării accesului persoanelor cu handicap la cultură, sport și turism, autoritățile administrației publice au obligația să ia următoarele măsuri specifice:

a) să sprijine participarea persoanelor cu handicap și a familiilor acestora la manifestări culturale, sportive și turistice;

b) să organizeze, în colaborare sau parteneriat cu persoane juridice, publice ori private, manifestări și activități culturale, sportive, de petrecere a timpului liber;

c) să asigure condiții pentru practicarea sportului de către persoanele cu handicap;

d) să sprijine activitatea organizațiilor sportive ale persoanelor cu handicap.

(3) Copilul cu handicap, precum și persoana care îl însoțește beneficiază de gratuitate la bilete de intrare la spectacole, muzee, manifestări artistice și sportive.

(4) Adulții cu handicap beneficiază de bilete de intrare la spectacole, muzee, manifestări artistice și sportive, astfel:

a) adultul cu handicap grav sau accentuat, precum și persoana care îl însoțește beneficiază de gratuitate;

b) adultul cu handicap mediu și ușor beneficiază de bilete de intrare în aceleași condiții ca pentru elevi și studenți.

(5) Sumele aferente drepturilor prevăzute la alin. (3) și (4) se suportă din bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Culturii și Cultelor, al Agenției Naționale pentru Sport, din bugetele locale sau, după caz, din bugetul organizatorilor publici ori privați.

SECȚIUNEA a 5-a

Transport

Art. 22. - Autoritățile administrației publice locale au obligația să ia următoarele măsuri specifice în vederea asigurării transportului în comun al persoanelor cu handicap:

a) să achiziționeze mijloace de transport în comun adaptate;

b) să adapteze mijloacele de transport în comun aflate în circulație în limitele tehnice posibile, conform reglementărilor în vigoare;

c) să realizeze, în colaborare ori în parteneriat cu persoanele juridice, publice sau private, programe de transport al persoanelor cu handicap.

Art. 23. - (1) Persoanele cu handicap grav și accentuat beneficiază de gratuitate pe toate liniile la transportul urban cu mijloace de transport în comun de suprafață și cu metroul.

(2) Beneficiază de prevederile alin. (1) și următoarele persoane:

a) însoțitorii persoanelor cu handicap grav, în prezența acestora;

b) însoțitorii copiilor cu handicap accentuat, în prezența acestora;

c) însoțitorii adulților cu handicap auditiv și mintal accentuat, în prezența acestora, pe baza anchetei sociale realizate de către asistentul social din cadrul compartimentului specializat al primăriei în a cărei rază teritorială își are domiciliul sau reședința persoana cu handicap;

d) asistenții personali ai persoanelor cu handicap grav;

e) asistenții personali profesioniști ai persoanelor cu handicap grav sau accentuat.

(3) Legitimația pentru transportul urban cu mijloace de transport în comun de suprafață este valabilă pe întregul teritoriu al țării, fiind recunoscută de toate regiile de transport local, și este eliberată de direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale ale sectoarelor

municipiului București, costurile fiind suportate din bugetele județelor, respectiv ale sectoarelor municipiului București.

(4) Sumele aferente dreptului prevăzut la alin. (1) și (2) se asigură din bugetele locale.

(5) Modalitatea de acordare a gratuității și cuantumul acesteia se stabilesc prin hotărâre a consiliilor locale.

Art. 24. - (1) Persoanele cu handicap grav beneficiază de gratuitatea transportului interurban, la alegere, cu orice tip de tren, în limita costului unui bilet la tren accelerat clasa a II-a, cu autobuzele sau cu navele pentru transport fluvial, pentru 12 călătorii dus-întors pe an calendaristic.

(2) Beneficiază de prevederile alin. (1) și următoarele persoane:

a) însoțitorii persoanelor cu handicap grav, numai în prezența acestora;

b) asistenții personali ai persoanelor cu handicap grav.

(3) Persoanele cu handicap accentuat beneficiază de gratuitatea transportului interurban, la alegere, cu orice tip de tren, în limita costului unui bilet la tren accelerat clasa a II-a, cu autobuzele sau cu navele pentru transport fluvial, pentru 6 călătorii dus-întors pe an calendaristic.

(4) Beneficiază de prevederile alin. (3) și însoțitorii copiilor cu handicap accentuat, numai în prezența acestora.

(5) Persoanele cu afecțiuni renale care necesită hemodializă în alte localități decât cele de domiciliu beneficiază de gratuitatea transportului interurban, la alegere, cu orice tip de tren, în limita costului unui bilet la tren accelerat clasa a II-a, cu autobuzele sau cu navele pentru transport fluvial și peste numărul de călătorii prevăzut, în funcție de recomandarea centrului de dializă.

(6) Beneficiază de prevederile alin. (5) și asistenții personali sau însoțitorii persoanelor cu handicap care necesită hemodializă.

(7) Sumele aferente drepturilor prevăzute la alin. (1)-(6) se asigură din bugetul de stat prin bugetul Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap.

(8) Modalitatea de acordare a drepturilor prevăzute la alin. (1)-

(6) se stabilește prin hotărâre a Guvernului*).

*) A se vedea Hotărârea Guvernului nr. 680/2007 pentru aprobarea Normelor metodologice privind modalitatea de acordare a drepturilor la transport interurban gratuit persoanelor cu handicap, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 487 din 20 iulie 2007.

SECȚIUNEA a 6-a

Asistență juridică

Art. 25. - (1) Persoanele cu handicap beneficiază de protecție împotriva neglijării și abuzului, indiferent de locul unde acestea se află.

(2) În cazul în care persoana cu handicap, indiferent de vârstă, este în imposibilitate totală sau parțială de a-și administra bunurile personale, aceasta beneficiază de protecție juridică sub forma curatelei sau tutelei și de asistență juridică.

(3) Odată cu preluarea tutelei, tutorele are obligația de a face un inventar al tuturor bunurilor mobile și imobile ale persoanei cu handicap și prezintă anual un raport de gestiune autorității tutelare din unitatea administrativ-teritorială în care persoana cu handicap are domiciliul sau reședința.

(4) În cazul în care persoana cu handicap nu are rude ori persoane care să accepte tutela, instanța judecătorească va putea numi ca tutore autoritatea administrației publice locale sau, după caz, persoana juridică privată care asigură protecția și îngrijirea persoanei cu handicap.

(5) Monitorizarea respectării obligațiilor care revin tutorelui persoanei cu handicap este asigurată de autoritatea tutelară din unitatea administrativ-teritorială în a cărei rază își are domiciliul sau reședința persoana cu handicap.

(6) Părintele, reprezentantul legal, tutorele, precum și organizația neguvernamentală al cărei membru este persoana cu handicap o poate asista pe aceasta în fața instanțelor judecătorești

competente.

(7) Judecarea cauzelor care au ca obiect obținerea de către persoanele cu handicap a drepturilor prevăzute de prezenta lege se face cu celeritate.

SECȚIUNEA a 7-a

Facilități

Art. 26. - Persoanele cu handicap grav sau accentuat beneficiază de următoarele facilități fiscale:

a) scutire de impozit pe veniturile din salarii și indemnizații de natură salarială;

b) scutire de la plata impozitului pe clădire și teren;

c) scutire de la plata taxei asupra autoturismelor, motocicletelor cu ataș și mototriciclorilor, adaptate handicapului;

d) scutire de la plata taxei pentru eliberarea autorizației de funcționare pentru activități economice și viza anuală a acestora;

e) scutire de la plata taxei hoteliere.

Art. 27. - (1) Persoanele adulte cu handicap grav sau accentuat pot beneficia de credit a cărui dobândă se suportă din bugetul de stat, prin transferuri de la bugetul Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap la bugetele direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București, în baza unui contract privind angajamentul de plată a dobânzii pentru achiziționarea unui singur autovehicul și pentru adaptarea unei locuințe conform nevoilor individuale de acces, cu condiția plății la scadență a ratelor creditului, dar și cu condiția ca valoarea creditului să nu depășească 10.000 de euro, iar returnarea creditului să nu depășească 10 ani. În cazul achiziționării de autovehicule adaptate special pentru transportul persoanelor cu handicap netransferabile, dependente de scaunul cu roțile, valoarea creditului nu poate depăși 20.000 de euro, perioada de rambursare fiind de 15 ani.

(1^a) Persoanele care au contractat un credit în condițiile prevăzute la alin. (1) și cărora, în urma reevaluării, li s-a schimbat încadrarea în gradul de handicap beneficiază în continuare de aceleași condiții de rambursare până la achitarea creditului.

(2) Beneficiază de prevederile alin. (1) și familia sau persoana care are în îngrijire cel puțin un copil cu handicap grav ori accentuat.

(3) Metodologia de preluare de către direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București a contractelor privind angajamentul de plată a dobânzii încheiate de Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap și de asigurare a transferurilor financiare se aprobă prin ordin al președintelui Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap.

Alin. (1) a fost modificat prin art. I, pct. 1 din O.U.G. nr. 86/2008, astfel cum a fost modificat prin art. unic, pct. 1 din Legea nr. 207/2009.

- Alin. (1^a) a fost introdus prin art. I, pct. 1^a din O.U.G. nr. 86/2008, astfel cum a fost introdus prin art. unic, pct. 2 din Legea nr. 207/2009.

- Alin. (3) a fost introdus prin art. I, pct. 1^a din O.U.G. nr. 86/2008, astfel cum a fost introdus prin art. unic, pct. 2 din Legea nr. 207/2009.

Art. 28. - Persoanele cu handicap, deținătoare de autoturisme adaptate handicapului, precum și persoanele care le au în îngrijire beneficiază de scutire de la plata tarifului de utilizare a rețelilor de drumuri naționale, prevăzut în Ordonanța Guvernului nr. 15/2002 privind introducerea tarifului de utilizare a rețelei de drumuri naționale din România, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 424/2002, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 29. - Sumele aferente dreptului prevăzut la art. 28 se suportă de la bugetul de stat prin bugetul Ministerului Transporturilor.

SECȚIUNEA a 8-a

Asigurarea continuității în măsurile de protecție

Art. 30. - În vederea asigurării corelării serviciilor din sistemul de protecție a copilului cu handicap cu serviciile din sistemul de protecție a persoanelor adulte cu handicap, autoritățile responsabile ale administrației publice au obligația să ia următoarele măsuri specifice:

a) să planifice și să asigure tranziția tânărului cu handicap din sistemul de protecție a copilului în sistemul de protecție a persoanei adulte cu handicap, în baza nevoilor individuale identificate ale acestuia;

b) să asigure continuitatea serviciilor acordate persoanelor cu handicap;

c) să instituie măsuri menite să asigure pregătirea tânărului pentru viața adultă și pentru viața independentă;

d) să desfășoare, în colaborare sau în parteneriat cu persoanele juridice, publice ori private, programe de pregătire pentru viața de adult;

e) să desfășoare activități de informare a tânărului cu handicap în ceea ce privește oportunitățile de educație, angajare, acces la viața familială și viața socială, la diferite mijloace de petrecere a timpului liber;

f) să evalueze, la cerere, elevii din unitățile de învățământ speciale.

CAPITOLUL III

Servicii și prestații sociale

SECȚIUNEA 1

Servicii sociale

Art. 31. - (1) Dreptul la asistență socială sub formă de servicii sociale se acordă la cerere sau din oficiu, după caz, pe baza actelor doveditoare, în condițiile prevăzute de lege.

(2) Cererea pentru acordarea dreptului la servicii sociale se înregistrează la autoritatea administrației publice locale în a cărei rază teritorială își are domiciliul sau reședința persoana cu handicap.

(3) Cererea și actele doveditoare se depun spre înregistrare de persoana cu handicap, familia sa, reprezentantul legal, asistentul personal, asistentul personal profesionist sau organizația neguvernamentală al cărei membru este persoana cu handicap.

(4) În vederea asigurării serviciilor sociale necesare persoanelor cu handicap, autoritățile publice au obligația să ia următoarele măsuri speciale:

a) să creeze condiții de acces pentru toate tipurile de servicii corespunzătoare nevoilor individuale ale persoanelor cu handicap;

b) să inițieze, să susțină și să dezvolte servicii sociale centrate pe persoana cu handicap, în colaborare sau în parteneriat cu persoane juridice, publice ori private;

c) să asigure ponderea personalului de specialitate angajat în sistemul de protecție a persoanelor cu handicap în raport cu tipurile de servicii sociale: asistenți sociali, psihologi, instructori de ergoterapie, kinetoterapeuți, pedagogi de recuperare, logopezi, psihopedagogi, cadre didactice de sprijin, educatori specializați, medici psihiatri, medici dentiști, infirmieri;

d) să implice în activitățile de îngrijire, reabilitare și integrare a persoanei cu handicap familia acesteia;

e) să asigure instruirea în problematica specifică a persoanei cu

handicap a personalului care își desfășoară activitatea în sistemul de protecție a persoanelor cu handicap, inclusiv a asistenților personali și a asistenților personali profesioniști;

f) să dezvolte și să sprijine programe de colaborare între părinți și specialiști în domeniul handicapului, în colaborare sau în parteneriat cu persoanele juridice, publice ori private;

g) să înființeze și să susțină sistemul bazat pe managementul de caz în protecția persoanei cu handicap;

h) să încurajeze și să susțină activitățile de voluntariat;

i) să asigure asistență și îngrijire sociomedicală la domiciliul persoanei cu handicap.

Art. 32. - (1) Persoanele cu handicap beneficiază de servicii sociale acordate:

a) la domiciliu;

b) în comunitate;

c) în centre de zi și centre rezidențiale, publice sau private.

(2) Serviciile sociale destinate persoanelor cu handicap sunt proiectate și adaptate conform nevoilor individuale ale persoanei.

Art. 33. - (1) Autoritățile administrației publice locale au obligația de a organiza, administra și finanța servicii sociale destinate persoanelor cu handicap, în condițiile legii.

(2) Autoritățile administrației publice locale pot contracta servicii sociale cu furnizori de servicii sociale de drept privat, acreditați, în condițiile legii.

(3) Costul serviciului social contractat nu poate depăși costul avut de serviciul respectiv la data contractării sau costul mediu al funcționării serviciului la data înființării, în cazul unui serviciu nou.

(4) Modalitatea de contractare va fi stabilită prin normele metodologice*) de aplicare a prevederilor prezentei legi.

---

*) A se vedea Hotărârea Guvernului nr. 268/2007 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor

persoanelor cu handicap, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 233 din 4 aprilie 2007.

Art. 34. - (1) Serviciile sociale destinate persoanelor adulte cu handicap se află în coordonarea Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap.

(2) Monitorizarea implementării standardelor specifice de calitate și controlul respectării lor sunt în competența Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap și se aplică de către personalul cu atribuții în domeniu, conform unei metodologii aprobate prin ordin al președintelui acesteia.

(3) În realizarea activității prevăzute la alin. (1) personalul Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap are acces în spațiile care au legătură cu furnizarea de servicii sociale, la date și informații legate de persoanele cu handicap beneficiare ale serviciului respectiv.

SECȚIUNEA a 2-a

Asistentul personal

Art. 35. - Persoana cu handicap grav are dreptul, în baza evaluării sociopsihomedicale, la un asistent personal.

Art. 36. - (1) Poate fi încadrată cu contract individual de muncă în funcția de asistent personal persoana care îndeplinește următoarele condiții:

a) are vârsta minimă de 18 ani împliniți;

b) nu a fost condamnată pentru săvârșirea unei infracțiuni care ar face-o incompatibilă cu exercitarea ocupației de asistent personal;

c) are capacitate deplină de exercițiu;

d) are o stare de sănătate corespunzătoare, atestată de medicul de familie sau pe baza unui examen medical de specialitate;

e) a absolvit cel puțin cursurile învățământului general obligatoriu, cu excepția rudelor și afinilor până la gradul al IV-lea inclusiv ale persoanei cu handicap grav, precum și cu

excepția soțului sau soției, după caz; în situații excepționale, la propunerea asistentului social din cadrul aparatului propriu al consiliului local în a cărei rază teritorială își are domiciliul sau reședința persoana care urmează să îndeplinească funcția de asistent personal, Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap poate aproba derogarea de la îndeplinirea condițiilor de studii și în cazul altor persoane.

(2) Nu pot deține calitatea de asistent personal persoanele care beneficiază de concediu pentru creșterea copilului în vârstă de până la 2 ani sau, în cazul copilului cu handicap, de până la 7 ani.

Art. 37. - (1) Pe perioada îngrijirii și protecției persoanei cu handicap grav, pe baza contractului individual de muncă, asistentul personal are următoarele drepturi:

a) salariu de bază stabilit potrivit dispozițiilor legale privind salarizarea asistentului social cu studii medii din unitățile de asistență socială din sectorul bugetar, altele decât cele cu paturi, precum și spor de vechime și alte sporuri aferente acordate în condițiile legii;

b) program de lucru care să nu depășească în medie 8 ore pe zi și 40 de ore pe săptămână;

c) concediu anual de odihnă, potrivit dispozițiilor legale aplicabile personalului încadrat în instituții publice;

d) transport urban gratuit, în condițiile prevăzute la art. 23;

e) transport interurban, în condițiile prevăzute la art. 24.

(2) Pe perioada concediului de odihnă, angajatorul are obligația de a asigura persoanei cu handicap grav un înlocuitor al asistentului personal, inclusiv în cazul în care asistentul personal este rudă până la gradul al IV-lea inclusiv a acesteia.

(3) În situația în care angajatorul nu poate asigura un înlocuitor al asistentului personal, persoanei cu handicap grav i se acordă o indemnizație echivalentă cu salariul net al asistentului personal sau găzduirea într-un centru de tip respiro.

Art. 38. - Asistentul personal are următoarele obligații principale:

a) să participe, o dată la 2 ani, la instruirea organizată de angajator;

b) să semneze un angajament, ca act adițional la contractul individual de muncă, prin care își asumă răspunderea de a realiza integral planul de recuperare pentru copilul cu handicap grav, respectiv planul individual de servicii al persoanei adulte cu handicap grav;

c) să presteze pentru persoana cu handicap grav toate activitățile și serviciile prevăzute în contractul individual de muncă, în fișa postului și în planul de recuperare pentru copilul cu handicap grav, respectiv în planul individual de servicii al persoanei adulte cu handicap grav;

d) să trateze cu respect, bună-credință și înțelegere persoana cu handicap grav și să nu abuzeze fizic, psihic sau moral de starea acesteia;

e) să comunice direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București, în termen de 48 de ore de la luarea la cunoștință, orice modificare survenită în starea fizică, psihică sau socială a persoanei cu handicap grav și alte situații de natură să modifice acordarea drepturilor prevăzute de lege.

Art. 39. - (1) Contractul individual de muncă al asistentului personal se încheie cu primăria localității de domiciliu sau reședință a persoanei cu handicap grav, după caz, în termen de maximum 30 de zile de la data înregistrării cererii.

(2) Contractul individual de muncă se întocmește în 3 exemplare, câte unul pentru fiecare parte contractantă, iar cel de-al treilea exemplar se transmite direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București, în termen de 5 zile de la încheierea acestuia.

(3) Modalitățile și condițiile de încheiere, modificare și încetare a contractului individual de muncă al asistentului personal se completează cu prevederile Legii nr. 53/2003 - Codul muncii, cu modificările și completările ulterioare.

(4) Contractul individual de muncă al asistentului personal încetează de drept în cazul decesului persoanei cu handicap grav.

Art. 40. - (1) Autoritățile administrației publice locale au obligația să prevadă și să garanteze în bugetul local sumele necesare din care se suportă salarizarea, precum și celelalte drepturi cuvenite asistentului personal, potrivit legii.

(2) Serviciul public de asistență socială dispune efectuarea de controale periodice asupra activității asistenților personali și prezintă semestrial un raport consiliului local.

Art. 41. - Neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către asistentul personal a obligațiilor prevăzute de dispozițiile legale în sarcina lui, precum și a celor prevăzute în contractul individual de muncă atrage răspunderea disciplinară, civilă sau, după caz, penală a acestuia, în condițiile legii.

Art. 42. - (1) Adultul cu handicap vizual grav poate opta pentru asistent personal sau indemnizație de însoțitor.

(2) Persoanele cu handicap grav care au și calitatea de pensionari de invaliditate gradul I pot opta pentru indemnizația pentru însoțitor prevăzută la art. 61 din Legea nr. 19/2000, cu modificările și completările ulterioare, sau pentru asistent personal. Dreptul de opțiune se menține și în cazul trecerii pensionarilor de invaliditate la pensia pentru limită de vârstă.

(3) Invalizii de război care au și calitatea de persoane cu handicap grav și sunt pensionari de invaliditate gradul I beneficiază atât de dreptul prevăzut la alin. (2), cât și de dreptul prevăzut la art. 3 din Legea nr. 49/1999 privind pensiile I.O.V.R., cu modificările și completările ulterioare.

(4) Părinții sau reprezentanții legali ai copilului cu handicap grav, adulții cu handicap grav ori reprezentanții legali ai acestora, cu excepția celor cu handicap vizual grav, pot opta între asistent personal și primirea unei indemnizații lunare.

(5) Opțiunea se exprimă prin cerere adresată în scris direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București, și devine

valabilă numai pe baza acordului exprimat în scris al acestora.

(6) Direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București, vor comunica angajatorului, în termen de 5 zile, acordul pentru opțiunea exprimată în condițiile prevăzute la alin. (5).

Art. 43. - (1) Indemnizația lunară prevăzută la art. 42 alin. (4) este în cuantum egal cu salariul net al asistentului social debutant cu studii medii din unitățile de asistență socială din sectorul bugetar, altele decât cele cu paturi.

(2) Plata indemnizației lunare se asigură de primăriile în a căror rază teritorială își are domiciliul sau reședința persoana cu handicap grav.

(3) Plata indemnizației se face pe perioada valabilității certificatului de încadrare în grad de handicap, emis de comisiile de protecție a copiilor sau de comisiile de evaluare a persoanelor adulte cu handicap, după caz.

(4) Nu pot beneficia de indemnizația lunară:

a) părinții sau reprezentanții legali ai copilului cu handicap grav care se află în internate ori în centre de plasament aferente unităților sau instituțiilor de învățământ special;

b) adulții cu handicap grav sau reprezentanții lor legali pe perioada în care adulții cu handicap grav se află în centre rezidențiale publice, cu excepția centrului de tip respiro, ori în alte tipuri de instituții publice cu caracter social în care se asigură întreținere completă din partea autorității administrației publice;

c) persoanele cu handicap grav care sunt reținute, arestate sau condamnate definitiv la o pedeapsă privativă de libertate, pe perioada reținerii, arestării ori a detenției.

Art. 44. - Autoritățile administrației publice locale prevăzute la alin. (2) au obligația:

a) de a angaja și salariza asistentul personal al persoanei cu handicap grav, în condițiile legii;

b) de a asigura și garanta plata indemnizației lunare, în cazul în care persoana cu handicap grav sau reprezentantul ei legal a optat pentru aceasta.

SECȚIUNEA a 3-a

Asistentul personal profesionist

Art. 45. - (1) Adultul cu handicap grav sau accentuat care nu dispune de spațiu de locuit, nu realizează venituri ori realizează venituri de până la nivelul salariului mediu pe economie poate beneficia de îngrijirea și protecția unui asistent personal profesionist.

(2) Îngrijirea și protecția adulților cu handicap grav sau accentuat de către asistentul personal profesionist se fac pe baza deciziei comisiilor de evaluare a persoanelor adulte cu handicap județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București.

(3) Opinia adultului cu handicap grav sau accentuat se va lua în considerare la luarea deciziei referitoare la stabilirea asistentului personal profesionist.

(4) Contractul de muncă al asistentului personal profesionist se încheie de către direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București, sau de către furnizorii de servicii sociale privați, acreditați în condițiile legii.

(5) Monitorizarea și controlul activității de îngrijire și protecție a adulților cu handicap grav și accentuat de către asistentul personal profesionist se fac de direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București.

(6) Asistentul maternal care îngrijește copilul cu handicap grav sau accentuat până la vârsta majoratului poate opta să devină asistent personal profesionist.

Art. 46. - (1) Pentru fiecare adult cu handicap grav sau accentuat aflat în îngrijirea și protecția asistentului personal profesionist se acordă sumele necesare acoperirii cheltuielilor lunare de hrană, echipament, cazarmament, materiale igienico-sanitare, precum și sumele aferente acoperirii cheltuielilor de locuit.

(2) Sumele prevăzute la alin. (1) se suportă din bugetul propriu al județului, respectiv al sectorului municipiului București, pe

a cărui rază teritorială își are domiciliul sau reședința asistentul personal profesionist.

(3) Quantumul sumelor acordate în condițiile alin. (1) se stabilește prin hotărâre a consiliului județean, respectiv local al sectorului municipiului București, și nu poate depăși cuantumul cheltuielilor efectuate pentru adulții cu handicap asistați în centrele rezidențiale publice.

(4) Sumele necesare acoperirii cheltuielilor prevăzute la alin. (1), suportate de furnizorii de servicii sociale privați acreditați, se restituie acestora la cerere, de către direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București, pe baza documentelor justificative, în termen de 15 zile de la data depunerii cererii.

(5) Modalitatea de decontare a cheltuielilor prevăzute la alin. (1) se aprobă prin ordin al președintelui Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap.

Art. 47. - (1) Pe perioada îngrijirii și protecției adulților cu handicap grav sau accentuat, asistentul personal profesionist beneficiază de următoarele drepturi:

a) salariul de bază stabilit potrivit dispozițiilor legale privind salarizarea asistentului social cu studii medii din unitățile de asistență socială din sectorul bugetar, altele decât cele cu paturi, precum și spor de vechime și alte sporuri aferente acordate în condițiile legii;

b) un spor de 15% calculat la salariul de bază, pentru suprasolicitare neuropsihică și condiții de muncă deosebite în care își desfășoară activitatea;

c) un spor de 15% calculat la salariul de bază, pe perioada în care are în îngrijire și protecție cel puțin două persoane adulte cu handicap grav sau accentuat;

d) un spor de 25% calculat la salariul de bază, pe perioada în care are în îngrijire și protecție o persoană adultă cu handicap grav sau accentuat, infectat cu HIV ori bolnav de SIDA.

(2) Asistentul personal profesionist beneficiază și de alte drepturi, după cum urmează:

a) consiliere și sprijin din partea specialiștilor de la direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București, ori a furnizorilor de servicii sociale, în vederea îndeplinirii obligațiilor ce îi revin cu privire la îngrijirea și protecția persoanei adulte cu handicap grav sau accentuat;

b) decontarea cheltuielilor de transport interurban, cazare și masă, în cazul în care deplasarea se face în interesul adultului cu handicap grav sau accentuat, în condițiile stabilite pentru personalul din sectorul bugetar;

c) transport urban gratuit, în condițiile prevăzute la art. 23.

(3) Pe perioada concediului de odihnă, angajatorul are obligația de a asigura persoanei cu handicap grav sau accentuat un înlocuitor al asistentului personal profesionist ori găzduirea într-un centru de tip respiro.

Art. 48. - (1) Condițiile de obținere a atestatului, procedurile de atestare și statutul asistentului personal profesionist se reglementează prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap.

(2) Standardele minime obligatorii pentru asigurarea îngrijirii și protecției adulților cu handicap grav sau accentuat la asistentul personal profesionist se elaborează de Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap și se aprobă prin ordin al președintelui acesteia.

Art. 49. - Asistentul personal profesionist are următoarele obligații principale:

a) să participe anual la instruirea organizată de angajator;

b) să semneze un angajament, ca act adițional la contractul individual de muncă, prin care își asumă răspunderea de a realiza integral planul individual de servicii al adultului cu handicap grav sau accentuat;

c) să presteze pentru adultul cu handicap grav sau accentuat toate activitățile și serviciile prevăzute în contractul individual de muncă, în fișa postului și în planul individual de servicii;

d) să trateze cu respect, bună-credință și înțelegere adultul cu

handicap grav sau accentuat și să nu abuzeze fizic, psihic ori moral de starea acestuia;

e) să comunice direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București, în termen de 48 de ore de la luarea la cunoștință, orice modificare survenită în starea fizică, psihică ori socială a adultului cu handicap grav sau accentuat și alte situații de natură să modifice acordarea drepturilor prevăzute de lege.

Art. 50. - Neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către asistentul personal profesionist a obligațiilor prevăzute de dispozițiile legale în sarcina acestuia, precum și a celor prevăzute în contractul individual de muncă atrage răspunderea disciplinară, civilă, ori, după caz, penală a asistentului personal profesionist, în condițiile legii.

SECȚIUNEA a 4-a

Centre pentru persoanele cu handicap

Art. 51. - (1) Persoana cu handicap poate beneficia de servicii sociale acordate în centre de zi și centre rezidențiale de diferite tipuri, publice, public-private sau private.

(2) Centrele de zi și centrele rezidențiale reprezintă locații în care serviciile sociale sunt acordate de personal calificat și care dispun de infrastructura adecvată furnizării acestora; centrele rezidențiale sunt locații în care persoana cu handicap este găzduită cel puțin 24 de ore.

(3) În sensul prezentei legi, tipurile de centre rezidențiale pentru persoane cu handicap sunt:

- a) centre de îngrijire și asistență;
- b) centre de recuperare și reabilitare;
- c) centre de integrare prin terapie ocupațională;
- d) centre de pregătire pentru o viață independentă;
- e) centre respiro/centre de criză;
- f) centre de servicii comunitare și formare;

g) locuințe protejate;

h) altele.

(4) Admiterea unei persoane cu handicap într-un centru rezidențial, cu excepția celor prevăzute la alin. (3) lit. e) și g), se face în cazul în care acestea nu i se pot asigura protecția și îngrijirea la domiciliu sau în cadrul altor servicii din comunitate.

(5) Centrele publice pentru persoane cu handicap se înființează și funcționează ca structuri cu sau fără personalitate juridică, în subordinea consiliilor județene, respectiv a consiliilor locale ale sectoarelor municipiului București, în structura direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului, cu avizul și sub îndrumarea metodologică a Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap.

(6) Centrele private pentru persoanele cu handicap se înființează și funcționează ca structuri cu sau fără personalitate juridică, cu avizul și sub îndrumarea metodologică a Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap.

Alin. (6) a fost modificat prin art. I, pct. 2 din O.U.G. nr. 86/2008.

Art. 52. - (1) În vederea desfășurării unui tip de activități cu caracter inovator în domeniul protecției persoanelor cu handicap, furnizorii de servicii sociale acreditați pot înființa, administra și finanța centre-pilot, pentru o durată de maximum 2 ani.

(2) Evaluarea activităților cu caracter inovator se face de serviciul public descentralizat competent teritorial al Ministerului Muncii, Familiei și Egalității de Șanse, în colaborare cu Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap.

Art. 53. - (1) Într-un centru de zi sau rezidențial serviciile sociale pot fi furnizate în sistem integrat cu serviciile medicale, de educație, de locuire, de ocupare a forței de muncă și altele asemenea.

(2) Persoanele cu handicap din centrele de zi sau rezidențiale

beneficiază de servicii medicale din cadrul pachetului de servicii medicale de bază care se suportă din bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate, conform Contractului-cadru privind condițiile acordării asistenței medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate.

(3) Coordonarea serviciilor sociale furnizate în sistem integrat se face de autoritatea administrației publice locale sau de furnizorul de servicii sociale care înființează, administrează și finanțează centrul.

(4) Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului alocă fonduri de la buget pentru finanțarea cheltuielilor aferente:

a) activităților de educație desfășurate în centrele pentru persoanele cu handicap;

b) perfecționării pregătirii profesionale a cadrelor didactice;

c) altor acțiuni și activități, în condițiile legii.

Art. 54. - (1) Persoana cu handicap are dreptul să fie îngrijită și protejată într-un centru din localitatea/județul în a cărei/cărui rază teritorială își are domiciliul sau reședința.

(2) Finanțarea centrelor publice se face din bugetele proprii ale județelor, respectiv ale sectoarelor municipiului București, pe teritoriul cărora funcționează acestea.

(3) În cazul în care nevoile individuale ale persoanei cu handicap nu pot fi asigurate în condițiile prevăzute la alin. (1), persoana cu handicap poate fi îngrijită și protejată într-un centru aflat în altă unitate administrativ-teritorială.

(4) Decontarea cheltuielilor dintre autoritățile administrației publice locale se face în baza costului mediu lunar al cheltuielilor efectuate în luna anterioară de centrul în care persoana cu handicap este îngrijită și protejată.

(5) Modalitatea de decontare va fi stabilită prin normele metodologice*) de aplicare a prevederilor prezentei legi.

---

*) A se vedea Hotărârea Guvernului nr. 268/2007 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor

persoanelor cu handicap, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 233 din 4 aprilie 2007.

Art. 55. - (1) Furnizorul de servicii sociale are obligația de a promova, facilita și asigura personalului programe de formare profesională, precum și programe de instruire specifică cu privire la problematica handicapului și legislația în domeniu.

(2) Personalul din cadrul centrelor prevăzute la art. 51 alin. (1) are obligația respectării standardelor specifice de calitate, precum și a prevederilor legale privind drepturile persoanelor cu handicap.

(3) Nerespectarea prevederilor alin. (2) atrage, după caz, răspunderea disciplinară, contravențională sau penală, conform prevederilor legale.

Art. 56. - (1) Personalul de specialitate care își desfășoară activitatea în centrele publice din mediul rural, de zi și rezidențiale pentru copiii și adulții cu handicap, beneficiază de decontarea cheltuielilor de transport dus-întors de la domiciliu, în condițiile legii.

(2) Sumele necesare acordării drepturilor prevăzute la alin. (1) se asigură din bugetele proprii ale județelor, respectiv ale sectoarelor municipiului București, pe a căror rază teritorială funcționează centrul.

SECȚIUNEA a 5-a

Prestații sociale pentru persoanele cu handicap

Art. 57. - (1) Dreptul la asistență socială sub formă de prestații sociale se acordă la cerere sau din oficiu, după caz, pe baza actelor doveditoare, în condițiile prevăzute de lege.

(2) Cererea pentru plata prestațiilor sociale se înregistrează la autoritatea administrației publice locale competente în a cărei rază teritorială își are domiciliul sau reședința persoana cu handicap.

(3) Cererea și actele doveditoare pot fi depuse în condițiile

prevăzute la art. 31 alin. (3).

(4) Plata prestației sociale se face începând cu luna următoare depunerii cererii și încetează cu luna următoare încetării dreptului la prestația socială respectivă.

Art. 58. - (1) Copiii cu handicap, inclusiv copiii cu handicap de tip HIV/SIDA, beneficiază de alocație de stat în condițiile și în cuantumul prevăzut de lege, majorat cu 100%.

(2) Copiii cu handicap de tip HIV/SIDA beneficiază de o alocație lunară de hrană, calculată pe baza alocației zilnice de hrană stabilite pentru consumurile colective din unitățile sanitare publice.

(3) Adultul cu handicap vizual grav primește pentru plata însoțitorului o indemnizație echivalentă cu salariul net al asistentului social debutant cu studii medii din unitățile de asistență socială din sectorul bugetar, altele decât cele cu paturi.

(4) Adultul cu handicap beneficiază, în condițiile prezentei legi, de următoarele prestații sociale:

a) indemnizație lunară, indiferent de venituri:

1. în cuantum de 202 lei, pentru adultul cu handicap grav;

2. în cuantum de 166 lei, pentru adultul cu handicap accentuat;

b) buget personal complementar lunar, indiferent de venituri:

1. în cuantum de 91 lei, pentru adultul cu handicap grav;

2. în cuantum de 68 lei, pentru adultul cu handicap accentuat;

3. în cuantum de 33,5 lei, pentru adultul cu handicap mediu.

(5) Beneficiază de prestația socială prevăzută la alin. (4) lit. b) și familia sau reprezentantul legal al copilului cu handicap grav, accentuat ori mediu pe perioada în care îl are în îngrijire, supraveghere și întreținere.

(6) Nu pot beneficia de prevederile alin. (4):

a) adulții cu handicap îngrijiți și protejați în centre rezidențiale publice, cu excepția centrului de tip respiro;

b) persoanele cu handicap care sunt reținute, arestate sau condamnate definitiv la o pedeapsă privativă de libertate, pe perioada reținerii, arestării ori a detenției;

c) adulții cu handicap grav sau accentuat care realizează venituri, aflați în îngrijirea și protecția asistentului personal profesionist.

(7) Nu pot beneficia de prevederile alin. (4) lit. a) adulții cu handicap grav sau accentuat care nu realizează venituri, aflați în îngrijirea și protecția asistentului personal profesionist.

(8) Nu pot beneficia de dreptul prevăzut la alin. (1) copiii cu handicap care se află în internate sau centre de plasament aferente unităților ori instituțiilor de învățământ special sau în alte tipuri de instituții publice cu caracter social, cu excepția centrului de tip respiro, în care se asigură întreținere completă din partea autorităților administrației publice.

(9) De dreptul prevăzut la alin. (2) poate beneficia copilul bolnav de SIDA numai pe perioada în care este îngrijit în familie.

(10) Sumele aferente drepturilor prevăzute la alin. (1)-(5) și cheltuielilor de administrare se vor asigura prin bugetele proprii ale județelor/sectoarelor municipiului București din transferuri de la bugetul de stat către bugetele locale, prevăzute cu această destinație în bugetul Ministerului Muncii, Familiei și Egalității de Șanse.

(11) Plata drepturilor prevăzute la alin. (1)-(5) se realizează prin direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București.

(12) Bugetul personal complementar prevăzut la alin. (4) lit. b) nu este luat în calcul la stabilirea altor drepturi și obligații.

(13) Cuantumul drepturilor se actualizează anual cu indicele creșterii prețurilor de consum, prin hotărâre a Guvernului.

(14) Drepturile restante aferente deciziilor emise și neplătite în anul 2006 pentru persoanele cu handicap vizual, stabilite în baza Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 102/1999**) privind protecția specială și încadrarea în muncă a persoanelor cu handicap, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 519/2002, cu modificările și completările ulterioare, se asigură și se plătesc de către Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse prin direcțiile de muncă și protecție socială județene,

respectiv a municipiului București.

**) Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 102/1999 a fost abrogată prin Legea nr. 448/2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.006 din 18 decembrie 2006.

Alin. (4) a fost modificat prin art. unic din H.G. nr. 1.665/2008.

SECȚIUNEA a 6-a

Obligațiile persoanelor cu handicap, ale familiei sau reprezentanților legali

Art. 59. - Persoanele cu handicap au următoarele obligații:

a) să se prezinte, din oficiu sau la solicitare, pentru evaluare și reevaluare, la comisiile cu competență în domeniu;

b) să depună diligențele necesare pentru a beneficia de drepturile prevăzute de lege;

c) să urmeze activitățile și serviciile prevăzute în planul de recuperare pentru copilul cu handicap, respectiv în planul individual de servicii al adultului cu handicap;

d) să depună diligențe pentru încadrarea în muncă, în condițiile legii, în raport cu pregătirea, posibilitățile fizice și psihice, pe baza recomandărilor comisiei cu competență în domeniu;

e) să colaboreze cu asistenții sociali și specialiștii care au ca scop recuperarea, reabilitarea, orientarea profesională și integrarea socială;

f) să aducă la cunoștință direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București, în termen de 48 de ore de la luarea la cunoștință, orice modificare cu privire la gradul de handicap, domiciliu sau reședință, starea materială și alte situații de natură să modifice acordarea drepturilor prevăzute de lege.

Art. 60. - Persoana care are în îngrijire, supraveghere și întreținere un copil sau adult cu handicap are următoarele

obligații principale:

a) să asigure creșterea și îngrijirea corespunzătoare a persoanei cu handicap;

b) să respecte și/sau să urmeze activitățile și serviciile prevăzute în planul de recuperare pentru copilul cu handicap, respectiv în planul individual de servicii al adultului cu handicap;

c) să însoțească persoana cu handicap, la termenul necesar sau la solicitare, pentru evaluare și reevaluare, la comisiile cu competență în domeniu;

d) să se prezinte la solicitarea direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București;

e) să colaboreze cu asistenții sociali și specialiștii care au ca scop recuperarea, reabilitarea, orientarea profesională și integrarea socială;

f) să comunice direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București, în termen de 48 de ore de la luarea la cunoștință, orice modificare cu privire la gradul de handicap, domiciliu sau reședință, starea materială, precum și alte situații de natură să modifice acordarea drepturilor prevăzute de lege.

CAPITOLUL IV

Accesibilitate

Art. 61. - În vederea asigurării accesului persoanelor cu handicap la mediul fizic, informațional și comunicațional, autoritățile publice au obligația să ia următoarele măsuri specifice:

a) să promoveze și să implementeze conceptul Acces pentru toți, pentru a împiedica crearea de noi bariere și apariția unor noi surse de discriminare;

b) să sprijine cercetarea, dezvoltarea și producția de noi tehnologii de informare și comunicare și tehnologii asistive;

c) să recomande și să susțină introducerea în pregătirea inițială

a elevilor și studenților a unor cursuri referitoare la problematica handicapului și a nevoilor acestora, precum și la diversificarea modalităților de realizare a accesibilității;

d) să faciliteze accesul persoanelor cu handicap la noile tehnologii;

e) să asigure accesul la informațiile publice pentru persoanele cu handicap;

f) să asigure interpreți autorizați ai limbajului mimico-gestual și ai limbajului specific persoanelor cu surdocecitate;

g) să proiecteze și să deruleze, în colaborare sau în parteneriat cu persoanele juridice, publice ori private, programe de accesibilitate sau de conștientizare asupra importanței acesteia.

Art. 62. - (1) Clădirile de utilitate publică, căile de acces, clădirile de locuit construite din fonduri publice, mijloacele de transport în comun și stațiile acestora, taxiurile, vagoanele de transport feroviar pentru călători și persoanele principalelor stații, spațiile de parcare, străzile și drumurile publice, telefoanele publice, mediul informațional și comunicațional vor fi adaptate conform prevederilor legale în domeniu, astfel încât să permită accesul neîngrădit al persoanelor cu handicap.

(2) Clădirile de patrimoniu și cele istorice se vor adapta, cu respectarea caracteristicilor arhitectonice, conform prevederilor legale în domeniu.

(3) Costurile lucrărilor necesare pentru realizarea adaptărilor prevăzute la alin. (1) și (2) se suportă din bugetele autorităților administrației publice centrale sau locale și din sursele proprii ale persoanelor juridice cu capital privat, după caz.

(4) Autoritățile administrației publice locale au obligația să includă reprezentanți ai Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap sau ai organizațiilor neguvernamentale ale persoanelor cu handicap în comisiile de recepție a lucrărilor de construcție ori de adaptare a obiectivelor prevăzute la alin. (1) și (2).

Art. 63. - (1) Autoritățile prevăzute de lege au obligația să elibereze autorizația de construcție pentru clădirile de utilitate

publică numai în condițiile respectării prevederilor legale în domeniu, astfel încât să fie permis accesul neîngrădit al persoanelor cu handicap.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică și pentru clădirile de locuit care se construiesc ori pentru care se realizează lucrări de consolidare, de reabilitare, de extindere și/sau de modernizare, cu finanțare din fonduri publice.

(3) Adaptarea accesului în clădirile aflate în patrimoniul public sau privat al statului ori al unităților administrativ-teritoriale se face și în condițiile când nu se realizează lucrările prevăzute la alin. (2), la solicitarea persoanelor cu handicap grav, locatari ai acestora.

Art. 64. - (1) Pentru a facilita accesul neîngrădit al persoanelor cu handicap la transport și călătorie, până la 31 decembrie 2010, autoritățile administrației publice locale au obligația să ia măsuri pentru:

a) adaptarea tuturor mijloacelor de transport în comun aflate în circulație;

b) adaptarea tuturor stațiilor mijloacelor de transport în comun conform prevederilor legale, inclusiv marcarea prin pavaj tactil a spațiilor de acces spre ușa de intrare în mijlocul de transport;

c) montarea panourilor de afișaj corespunzătoare nevoilor persoanelor cu handicap vizual și auditiv în mijloacele de transport public;

d) imprimarea cu caractere mari și în culori contrastante a rutelor și a indicativelor mijloacelor de transport în comun.

(2) În termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, toți operatorii de taxi au obligația să asigure cel puțin o mașină adaptată transportului persoanelor cu handicap care utilizează fotoliul rulant.

(3) Constituie discriminare refuzul conducătorului de taxi de a asigura transportul persoanei cu handicap și a dispozitivului de mers.

(4) Până la data de 31 decembrie 2007, autoritățile administrației publice locale competente au obligația să ia măsuri pentru:

a) adaptarea trecerilor de pietoni de pe străzile și drumurile publice conform prevederilor legale, inclusiv marcarea prin pavaj tactil;

b) montarea sistemelor de semnalizare sonoră și vizuală la intersecțiile cu trafic intens.

(5) Câinele-ghid care însoțește persoana cu handicap grav are acces liber și gratuit în toate locurile publice și în mijloacele de transport.

(6) Până la data de 31 decembrie 2010, administratorii infrastructurii feroviare și operatorii de transport feroviar au următoarele obligații:

a) să adapteze cel puțin un vagon și stațiile principale de tren, pentru a permite accesul persoanelor cu handicap care utilizează fotoliul rulant;

b) să marcheze prin pavaj tactil contrastant căile spre peronoanele de îmbarcare, ghișee sau alte utilități.

Art. 65. - (1) În spațiile de parcare de pe lângă clădirile de utilitate publică, precum și în cele organizate vor fi adaptate, rezervate și semnalizate prin semn internațional cel puțin 4% din numărul total al locurilor de parcare, dar nu mai puțin de două locuri, pentru parcare gratuită a mijloacelor de transport pentru persoane cu handicap.

(2) Persoanele cu handicap sau reprezentanții legali ai acestora, la cerere, pot beneficia de un card-legitimăție pentru locurile gratuite de parcare. Autovehiculul care transportă o persoană cu handicap posesoare de card-legitimăție beneficiază de parcare gratuită.

(3) Modelul cardului-legitimăție va fi stabilit în normele metodologice*) de aplicare a prevederilor prezentei legi. Eliberarea cardurilor se face de către autoritățile administrației publice locale.

(4) Costurile aferente dreptului prevăzut la alin. (2) se suportă din bugetele locale.

(5) În spațiile de parcare ale domeniului public și cât mai aproape de domiciliu administratorul acestora repartizează locuri

de parcare gratuită persoanelor cu handicap care au solicitat și au nevoie de astfel de parcare.

*) A se vedea Hotărârea Guvernului nr. 268/2007 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 233 din 4 aprilie 2007.

Art. 66. - (1) Editurile au obligația să pună matrițele electronice utilizate pentru tipărirea cărților și revistelor la dispoziția persoanelor juridice autorizate care le solicită pentru a le transforma în format accesibil persoanelor cu deficiențe de vedere sau de citire, în condițiile Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, cu modificările și completările ulterioare.

(2) Bibliotecile publice au obligația să înființeze secții cu carte în formate accesibile persoanelor cu deficiențe de vedere sau de citire.

Art. 67. - (1) Până la data de 31 martie 2007, operatorii de telefonie au următoarele obligații:

a) să adapteze cel puțin o cabină la o baterie de telefoane publice în conformitate cu prevederile legale în vigoare;

b) să furnizeze informații despre costurile serviciilor în forme accesibile persoanelor cu handicap.

(2) Operatorii de servicii bancare au obligația să pună la dispoziția persoanelor cu handicap, la solicitarea acestora, extrase de cont și alte informații în formate accesibile.

(3) Angajații operatorilor de servicii bancare și poștale au obligația de a acorda asistență în completarea formularelor, la solicitarea persoanelor cu handicap.

Art. 68. - Până la data de 31 decembrie 2007, proprietarii de spații hoteliere au următoarele obligații:

a) să adapteze cel puțin o cameră pentru găzduirea persoanei cu handicap care utilizează fotoliul rulant;

b) să marcheze prin pavaj sau covoare tactile intrarea, recepția și să dețină harta tactilă a clădirii;

c) să monteze lifturi cu însemne tactile.

Art. 69. - (1) Autoritățile și instituțiile centrale și locale, publice sau private asigură, pentru relațiile directe cu persoanele cu handicap auditiv ori cu surdocecitate, interpreți autorizați ai limbajului mimico-gestual sau ai limbajului specific al persoanei cu surdocecitate.

(2) Metodologia de autorizare a interpreților**) va fi aprobată prin ordin comun al ministrului educației, cercetării și tineretului și al ministrului muncii, familiei și egalității de șanse, la propunerea Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap, cu consultarea Asociației Naționale a Surzilor din România, precum și a organizațiilor neguvernamentale din domeniul surdocecității.

**) A se vedea Ordinul ministrului muncii, familiei și egalității de șanse, al președintelui Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap și al ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 671/1.640/61/2007 pentru aprobarea Metodologiei de autorizare a interpreților limbajului mimico-gestual și a interpreților limbajului specific persoanei cu surdocecitate, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 662 din 27 septembrie 2007.

Art. 70. - (1) Autoritățile centrale și locale publice, precum și instituțiile centrale și locale, publice sau de drept privat, au obligația de a asigura servicii de informare și documentare accesibile persoanelor cu handicap.

(2) În termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, serviciile de relații cu publicul vor afișa și vor dispune de informații accesibile persoanelor cu handicap vizual, auditiv și mintal.

Art. 71. - (1) Până la data de 31 decembrie 2007, autoritățile publice au obligația să ia măsuri pentru:

a) accesibilizarea paginilor de internet proprii, în vederea îmbunătățirii accesării documentelor electronice de către persoanele cu handicap vizual și mintal;

b) utilizarea pictogramelor în toate serviciile publice;

c) adaptarea telefoanelor cu telefax și teletext pentru persoanele cu handicap auditiv.

(2) În achiziția de echipamente și softuri, instituțiile publice vor avea în vedere respectarea criteriului de accesibilitate.

CAPITOLUL V

Orientare, formare profesională, ocupare și angajare în muncă

Art. 72. - (1) Orice persoană cu handicap care dorește să se integreze sau să se reintegreze în muncă are acces gratuit la evaluare și orientare profesională, indiferent de vârstă, tipul și gradul de handicap.

(2) Persoana cu handicap participă activ în procesul evaluării și orientării profesionale, are acces la informare și la alegerea activității, conform dorințelor și aptitudinilor sale.

(3) Datele și informațiile personale colectate în cursul procesului de evaluare și orientare profesională sunt confidențiale și pot fi utilizate numai în interesul și cu acordul persoanei cu handicap în cauză.

Art. 73. - (1) Beneficiază de orientare profesională, după caz, persoana cu handicap care este școlarizată și are vârsta corespunzătoare în vederea integrării profesionale, persoana care nu are un loc de muncă, cea care nu are experiență profesională sau cea care, deși încadrată în muncă, dorește reconversie profesională.

(2) Persoana cu handicap sau, după caz, familia ori reprezentantul legal al acesteia este principalul factor de decizie cu privire la orientarea profesională.

(3) Formarea profesională a persoanelor cu handicap se organizează, conform legii, prin programe de inițiere, calificare, recalificare, perfecționare și specializare.

Art. 74. - (1) În vederea asigurării evaluării, orientării, formării și reconversiei profesionale a persoanelor cu handicap, autoritățile publice au obligația să ia următoarele măsuri specifice:

a) să realizeze/diversifice/sustină financiar programe privind orientarea profesională a persoanelor cu handicap;

b) să asigure pregătirea și formarea pentru ocupații necesare în domeniul handicapului;

c) să coreleze pregătirea profesională a persoanelor cu handicap cu cerințele pieței muncii;

d) să creeze cadrul necesar pentru accesul la evaluare și orientare profesională în orice meserie, în funcție de abilitățile persoanelor cu handicap.

(2) Evaluarea și orientarea profesională a adulților cu handicap se realizează de comisia de evaluare a persoanelor adulte cu handicap, în condițiile legii.

Art. 75. - (1) Persoanele cu handicap au dreptul să li se creeze toate condițiile pentru a-și alege și exercita profesia, meseria sau ocupația, pentru a dobândi și menține un loc de muncă, precum și pentru a promova profesional.

(2) În realizarea drepturilor prevăzute la alin. (1), autoritățile publice au obligația să ia următoarele măsuri specifice:

a) să promoveze conceptul potrivit căruia persoana cu handicap încadrată în muncă reprezintă o valoare adăugată pentru societate și, în special, pentru comunitatea căreia aparține;

b) să promoveze un mediu de muncă deschis, inclusiv și accesibil persoanelor cu handicap;

c) să creeze condițiile și serviciile necesare pentru ca persoana cu handicap să poată alege forma de conversie/reconversie profesională și locul de muncă, în conformitate cu potențialul ei funcțional;

d) să înființeze și să susțină complexe de servicii, formate din unități protejate autorizate și locuințe protejate;

e) să inițieze și să dezvolte forme de stimulare a angajatorilor, în vederea angajării și păstrării în muncă a persoanelor cu handicap;

f) să acorde sprijin pentru organizarea unei piețe de desfacere pentru produsul muncii persoanei cu handicap;

g) să diversifice și să susțină diferite servicii sociale, respectiv consiliere pentru persoana cu handicap și familia acesteia, informare pentru angajatori, angajare asistată și altele asemenea;

h) să promoveze serviciile de mediere pe piața muncii a persoanelor cu handicap;

i) să realizeze/actualizeze permanent baza de date, pentru evidențierea ofertei de muncă din rândul persoanelor cu handicap;

j) să dezvolte colaborări cu mass-media, în vederea creșterii gradului de conștientizare/sensibilizare a comunității cu privire la potențialul, abilitățile și contribuția persoanelor cu handicap la piața muncii;

k) să realizeze, în colaborare sau parteneriat cu persoanele juridice, publice ori private, programe și proiecte având ca obiectiv creșterea gradului de ocupare;

l) să inițieze și să susțină campanii de sensibilizare și conștientizare a angajatorilor asupra abilităților persoanelor cu handicap;

m) să inițieze programe specifice care stimulează creșterea participării pe piața muncii a forței de muncă din rândul grupurilor supuse riscului major de excluziune socială.

Art. 76. - Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului stabilește măsuri privind egalitatea de șanse pentru persoanele cu handicap, asigurând, acolo unde este necesar, suport adițional adaptat nevoilor adulților cu handicap, sprijinind accesul acestora în unitățile și instituțiile de învățământ superior. Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului inițiază programe de educație permanentă a adulților cu handicap și asigură sprijin privind implementarea lor.

Art. 77. - (1) Persoanele cu handicap au dreptul de a munci și de a realiza venituri în conformitate cu prevederile legislației muncii, precum și cu dispozițiile speciale din prezenta lege.

(2) În sensul prezentei legi și numai în contextul încadrării în muncă, prin persoană cu handicap se înțelege și persoana invalidă gradul III.

Art. 78. - (1) Persoanele cu handicap pot fi încadrate în muncă conform pregătirii lor profesionale și capacității de muncă, atestate prin certificatul de încadrare în grad de handicap, emis de comisiile de evaluare de la nivel județean sau al sectoarelor municipiului București.

(2) Autoritățile și instituțiile publice, persoanele juridice, publice sau private, care au cel puțin 50 de angajați, au obligația de a angaja persoane cu handicap într-un procent de cel puțin 4% din numărul total de angajați.

(3) Autoritățile și instituțiile publice, persoanele juridice, publice sau private, care nu angajează persoane cu handicap în condițiile prevăzute la alin. (2), pot opta pentru îndeplinirea uneia dintre următoarele obligații:

a) să plătească lunar către bugetul de stat o sumă reprezentând 50% din salariul de bază minim brut pe țară înmulțit cu numărul de locuri de muncă în care nu au angajat persoane cu handicap;

b) să achiziționeze produse sau servicii realizate prin propria activitate a persoanelor cu handicap angajate în unitățile protejate autorizate, pe bază de parteneriat, în sumă echivalentă cu suma datorată la bugetul de stat, în condițiile prevăzute la lit. a).

(4) Fac excepție de la prevederile alin. (2) instituțiile publice de apărare națională, ordine publică și siguranță națională.

(4¹) Fac excepție de la prevederile alin. (3) lit. b) unitățile protejate înființate în cadrul organizațiilor persoanelor cu handicap care pot desfășura și activități de vânzări/intermedieri, cu condiția ca minimum 75% din profitul obținut să fie destinat programelor de integrare socioprofesională pentru persoanele cu handicap din organizațiile respective. Aceste unități au obligația prezentării unui raport financiar la fiecare început de an, din care să rezulte cum au fost utilizate fondurile obținute prin activitatea comercială.

(5) Monitorizarea și controlul respectării prevederilor alin. (2)

și (3) se fac de către Inspekția Muncii.

Lit. b) a fost modificată prin art. I, pct. 3 din O.U.G. nr. 86/2008.

- Alin. (4¹) fost introdus prin art. I, pct. 4 din O.U.G. nr. 86/2008, astfel cum a fost introdus prin art. unic, pct. 3 din Legea nr. 207/2009.

Art. 79. - (1) Angajarea persoanei cu handicap în muncă se realizează în următoarele forme:

a) pe piața liberă a muncii;

b) la domiciliu;

c) în forme protejate.

(2) Formele protejate de angajare în muncă sunt:

a) loc de muncă protejat;

b) unitate protejată autorizată.

Art. 80. - Persoanele cu handicap angajate la domiciliu beneficiază din partea angajatorului de transportul la și de la domiciliu al materiilor prime și materialelor necesare în activitate, precum și al produselor finite realizate.

Art. 81. - (1) Unitățile protejate pot fi înființate de orice persoană fizică sau juridică, de drept public sau privat, care angajează persoane cu handicap.

(2) Unitățile protejate pot fi:

a) cu personalitate juridică;

b) fără personalitate juridică, cu gestiune proprie, sub formă de secții, ateliere sau alte structuri din cadrul operatorilor economici, instituțiilor publice ori din cadrul organizațiilor neguvernamentale, precum și cele organizate de persoana cu handicap autorizată, în condițiile legii, să desfășoare activități economice independente.

(3) Procedura de autorizare a unităților protejate se stabilește prin ordin al președintelui Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap*).

*) A se vedea Ordinul președintelui Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap nr. 60/2007 privind aprobarea Procedurii de autorizare a unităților protejate, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 291 din 3 mai 2007.

Art. 82. - (1) Unitățile protejate autorizate beneficiază de următoarele drepturi:

a) scutire de plata taxelor de autorizare la înființare și de reautorizare;

b) scutire de plată a impozitului pe profit, cu condiția ca cel puțin 75% din fondul obținut prin scutire să fie reinvestit pentru restructurare sau pentru achiziționarea de echipamente tehnologice, mașini, utilaje, instalații de lucru și/sau amenajarea locurilor de muncă protejate, în condițiile prevăzute de Legea nr. 571/2003, cu modificările și completările ulterioare;

c) alte drepturi acordate de autoritățile administrației publice locale finanțate din fondurile proprii.

(2) La începutul fiecărui an, unitățile protejate autorizate au obligația să prezinte raportul de activitate pentru anul precedent Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap.

(3) Nerespectarea obligației prevăzute la alin. (2) se sancționează cu suspendarea autorizației de funcționare ca unitate protejată sau, după caz, cu retragerea acesteia și cu obligația rambursării integrale a facilităților de care a beneficiat pe durata funcționării ca unitate protejată autorizată.

(4) Procedura de suspendare sau retragere a autorizației unităților protejate se stabilește prin normele metodologice**) de aplicare a prevederilor prezentei legi.

**) A se vedea Hotărârea Guvernului nr. 268/2007 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 233 din 4 aprilie 2007.

Art. 83. - (1) Persoanele cu handicap aflate în căutarea unui loc de muncă sau încadrate în muncă beneficiază de următoarele drepturi:

- a) cursuri de formare profesională;
- b) adaptare rezonabilă la locul de muncă;
- c) consiliere în perioada prealabilă angajării și pe parcursul angajării, precum și în perioada de probă, din partea unui consilier specializat în medierea muncii;
- d) o perioadă de probă la angajare, plătită, de cel puțin 45 de zile lucrătoare;
- e) un preaviz plătit, de minimum 30 de zile lucrătoare, acordat la desfacerea contractului individual de muncă din inițiativa angajatorului pentru motive neimputabile acestuia;
- f) posibilitatea de a lucra mai puțin de 8 ore pe zi, în condițiile legii, în cazul în care beneficiază de recomandarea comisiei de evaluare în acest sens;
- g) scutirea de plata impozitului pe salariu.

(2) Finanțarea drepturilor prevăzute la alin. (1) lit. a) și c) pentru persoanele cu handicap aflate în căutarea unui loc de muncă se suportă din bugetul asigurărilor pentru șomaj, în condițiile legii.

Art. 84. - Angajatorii persoanelor cu handicap beneficiază de următoarele drepturi:

- a) deducerea, la calculul profitului impozabil, a sumelor aferente adaptării locurilor de muncă protejate și achiziționării utilajelor și echipamentelor utilizate în procesul de producție de către persoana cu handicap;
- b) deducerea, la calculul profitului impozabil, a cheltuielilor cu transportul persoanelor cu handicap de la domiciliu la locul de muncă, precum și a cheltuielilor cu transportul materiilor prime și al produselor finite la și de la domiciliul persoanei cu handicap, angajată pentru muncă la domiciliu;
- c) decontarea din bugetul asigurărilor pentru șomaj a cheltuielilor specifice de pregătire, formare și orientare profesională și de încadrare în muncă a persoanelor cu handicap;

d) o subvenție de la stat, în condițiile prevăzute de Legea nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă, cu modificările și completările ulterioare.

CAPITOLUL VI

Încadrarea în grad de handicap

Art. 85. - (1) Persoanele cu handicap beneficiază de drepturile prevăzute la art. 6 pe baza încadrării în grad de handicap, în raport cu gradul de handicap.

(2) Încadrarea în grad și tip de handicap a copiilor cu handicap se face de comisia pentru protecția copilului.

(3) Încadrarea în grad și tip de handicap a adulților cu handicap se face de comisia de evaluare a persoanelor adulte cu handicap.

(4) Comisiile prevăzute la alin. (2) și (3) sunt organe de specialitate ale consiliilor județene, după caz, ale consiliilor locale ale sectoarelor municipiului București.

(5) Criteriile medicopsihosociale pe baza cărora se stabilește încadrarea în grad de handicap sunt aprobate prin ordin comun al ministrului sănătății publice și al ministrului muncii, familiei și egalității de șanse, la propunerea Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap, până la 30 noiembrie 2007.

Art. 86. - (1) Gradele de handicap sunt: ușor, mediu, accentuat și grav.

(2) Tipurile de handicap sunt: fizic, vizual, auditiv, surdocecitate, somatic, mintal, psihic, HIV/SIDA, asociat, boli rare.

Art. 87. - (1) Comisia de evaluare a persoanelor adulte cu handicap, denumită în continuare comisia de evaluare, are următoarele atribuții principale:

a) stabilește încadrarea în grad de handicap și, după caz, orientarea profesională a adultului cu handicap, capacitatea de muncă;

b) stabilește măsurile de protecție a adultului cu handicap, în condițiile legii;

c) reevaluează periodic sau la sesizarea direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București, încadrarea în grad de handicap, orientarea profesională, precum și celelalte măsuri de protecție a adulților cu handicap;

d) revocă sau înlocuiește măsura de protecție stabilită, în condițiile legii, dacă împrejurările care au determinat stabilirea acesteia s-au modificat;

e) soluționează cererile privind eliberarea atestatului de asistent personal profesionist;

f) informează adultul cu handicap sau reprezentantul legal al acestuia cu privire la măsurile de protecție stabilite;

g) promovează drepturile persoanelor cu handicap în toate activitățile pe care le întreprinde.

(2) Comisia de evaluare îndeplinește orice alte atribuții prevăzute de lege.

(3) Organizarea și metodologia de funcționare a comisiei de evaluare se reglementează prin hotărâre a Guvernului.

Art. 88. - În vederea exercitării atribuțiilor ce revin comisiei de evaluare, se înființează serviciul de evaluare complexă a persoanelor adulte cu handicap, în cadrul direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București.

Art. 89. - **(1)** Odată cu emiterea certificatului de încadrare în grad și tip de handicap, comisia de evaluare are obligația de a elabora programul individual de reabilitare și integrare socială a adultului cu handicap.

(2) Pentru elaborarea programului individual de reabilitare și integrare socială, comisia de evaluare va colabora cu persoana cu handicap sau cu reprezentantul legal al acesteia.

(3) Certificatul prevăzut la alin. (1) dă dreptul adultului cu handicap de a beneficia de dispozițiile prevăzute de lege pentru gradul de handicap respectiv.

(4) Programul individual de reabilitare și integrare socială prevăzut la alin. (1) se întocmește și se revizuieste în conformitate

cu normele metodologice*) de aplicare a prevederilor prezentei legi.

*) A se vedea Hotărârea Guvernului nr. 268/2007 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 233 din 4 aprilie 2007.

Art. 90. - Lucrările de secretariat ale comisiei de evaluare sunt asigurate de un secretariat, care funcționează în cadrul direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București.

CAPITOLUL VII

Parteneriate

Art. 91. - În activitatea de protecție și promovare a drepturilor persoanelor cu handicap, Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap și autoritățile administrației publice centrale și locale întrețin relații de dialog, colaborare și parteneriat cu organizațiile neguvernamentale ale persoanelor cu handicap sau care reprezintă interesele acestora, precum și cu instituțiile de cult recunoscute de lege cu activitate în domeniu.

Art. 92. - (1) Se înființează, pe lângă Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap, Consiliul de analiză a problemelor persoanelor cu handicap, denumit în continuare Consiliul, cu rol consultativ, în următoarea componență:

a) președintele Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap;

b) președintele Consiliului Național al Dizabilității din România;

c) un reprezentant al Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului;

d) un reprezentant al Ministerului Muncii, Familiei și Egalității

de Șanse;

e) un reprezentant al Ministerului Sănătății Publice;

f) un reprezentant al unei organizații neguvernamentale pentru protecția drepturilor omului;

g) câte un reprezentant al organismelor administrației publice centrale și/sau locale, precum și al altor organisme de drept public sau privat din domeniu, cu statut de membri nepermanenți, în funcție de problemele ce urmează a fi soluționate.

(2) Consiliul are următoarele atribuții:

a) emite avize consultative cu privire la proiectele de acte normative care au ca obiect protecția persoanelor cu handicap, inițiate de Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap sau de alte autorități competente;

b) analizează problematica protecției persoanelor cu handicap și propune măsuri privind îmbunătățirea condițiilor de viață ale acestora;

c) sesizează organele competente cu privire la încălcarea drepturilor persoanelor cu handicap.

(3) Consiliul se întrunește în ședințe ordinare trimestriale, precum și în ședințe extraordinare ori de câte ori este necesar.

(4) Convocarea membrilor se realizează de către Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap.

(5) Ședințele se desfășoară la sediul Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap sau în orice alt loc pe care aceasta îl propune.

(6) Secretariatul Consiliului se asigură de Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap.

(7) Modul de organizare și funcționare a Consiliului se aprobă prin ordin al președintelui Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap*).

---

*) A se vedea Ordinul președintelui Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap nr. 256/2007 privind organizarea și funcționarea Consiliului de analiză a problemelor persoanelor cu handicap, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I,

nr. 561 din 15 august 2007.

Art. 93. - (1) La nivelul județelor și sectoarelor municipiului București se vor înființa, pe lângă direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București, comitete de analiză a problemelor persoanelor cu handicap.

(2) Înființarea, precum și modul de organizare și funcționare se aprobă prin hotărâre a consiliului județean, respectiv a consiliilor locale ale sectoarelor municipiului București.

CAPITOLUL VIII

Finanțarea sistemului de protecție a persoanelor cu handicap

Art. 94. - (1) Protecția persoanelor cu handicap se finanțează din următoarele surse:

- a) bugetul local al comunelor, orașelor și municipiilor;
- b) bugetele locale ale județelor, respectiv ale sectoarelor municipiului București;
- c) bugetul de stat;
- d) contribuții lunare de întreținere a persoanelor cu handicap care beneficiază de servicii sociale în centre;
- e) donații, sponsorizări și alte surse, în condițiile legii.

(2) Pentru a garanta primirea de către persoanele cu handicap a sumelor reprezentând prestații sociale, acestea vor fi constituite numai din sume provenind de la bugetul de stat și vor fi gestionate de Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse prin direcțiile teritoriale de muncă și protecție socială.

(3) Costul mediu lunar de întreținere în centrele rezidențiale pentru persoane cu handicap, precum și nivelul contribuției lunare de întreținere datorate de adulții cu handicap asistați în centre sau de susținătorii acestora se stabilesc prin ordin al președintelui Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap.

(4) Pentru anumite servicii sociale furnizate persoanelor cu

handicap se pot percepe taxe, în condițiile stabilite de furnizorii de servicii sociale publici sau privați acreditați, cu avizul Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap.

Art. 95. - (1) Produsele și serviciile realizate de centrele pentru persoanele cu handicap, aflate în coordonarea Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap, pot fi valorificate către persoane fizice și juridice.

(2) Sumele obținute în condițiile prevăzute la alin. (1) se fac venit la bugetul local al unității administrativ-teritoriale în subordinea căreia funcționează centrul respectiv.

Art. 96. - (1) Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap poate finanța sau, după caz, cofinanța programe de interes național care au ca scop integrarea, incluziunea socială și profesională a persoanelor adulte cu handicap, precum și creșterea calității vieții acestora.

(2) Programele de interes național prevăzute la alin. (1), complementare acțiunilor finanțate la nivel local, pot avea următoarele obiective generale:

a) realizarea investițiilor necesare pentru dezvoltarea, diversificarea, restructurarea și buna funcționare a serviciilor și centrelor care asigură îngrijirea adulților cu handicap;

b) realizarea de studii, cercetări și publicații în cadrul domeniului său de activitate;

c) instruirea personalului care își desfășoară activitatea în cadrul serviciilor și centrelor pentru persoanele cu handicap;

d) informarea opiniei publice despre drepturile adulților cu handicap prin campanii de mediatizare;

e) transcrierea sau traducerea materialelor informative și culturale în sistemele de acces la informație, specifice persoanelor încadrate în anumite categorii de handicap: alfabet Braille, înregistrări audio, scriere vizuală cu litere mărite, limbaj mimico-gestual, pictograme;

f) orice alte obiective corespunzătoare domeniului de activitate al Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap.

(3) Programele de interes național prevăzute la alin. (1) se

aprobă ca anexă la bugetul Ministerului Muncii, Familiei și Egalității de Șanse, pe baza fundamentărilor elaborate de Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap.

(4) Metodologia de selectare și finanțare a programelor de interes național se aprobă prin ordin al președintelui Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap.

Art. 97. - (1) Finanțarea sau, după caz, cofinanțarea programelor de interes național prevăzute la art. 96 alin. (1) se asigură din următoarele surse:

- a)** bugetul de stat;
- b)** fonduri externe rambursabile și nerambursabile;
- c)** donații, sponsorizări și alte surse, în condițiile legii.

(2) Sumele alocate din sursele prevăzute la alin. (1) vor fi cuprinse în bugetul propriu al Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap.

(3) În scopul finanțării programelor de interes național prevăzute la art. 96 alin. (1), Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap poate alocă fonduri din bugetul propriu:

a) serviciilor publice de asistență socială din subordinea consiliilor județene și a consiliilor locale ale sectoarelor municipiului București;

b) organismelor private autorizate, potrivit legii.

(4) Alocarea fondurilor potrivit prevederilor alin. (3) se face pe bază de convenții încheiate cu consiliile județene și cu consiliile locale ale sectoarelor municipiului București, respectiv cu organismele private autorizate potrivit legii.

(5) Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap poate finanța proiecte din cadrul programelor de interes național ce urmează să fie realizate, pe bază de convenție, în colaborare cu ministere, cu alte organe de specialitate ale administrației publice centrale, precum și cu alte autorități sau instituții publice și organisme private autorizate, potrivit legii.

Art. 98. - Asociația Nevăzătorilor din România, Asociația Invalizilor de Război Nevăzători din România, Asociația Națională a Surzilor din România, Liga Națională a Organizațiilor

cu Personal Handicapat din Cooperația Meșteșugărească, Consiliul Național al Dizabilității din România pot primi, în condițiile legii, subvenții de la bugetul de stat prin bugetul Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap, exclusiv în completarea veniturilor proprii.

Art. 99. - (1) Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap finanțează proiecte proprii, proiecte ale organizațiilor neguvernamentale cu activitate în domeniul protecției persoanelor cu handicap, precum și proiecte ale unităților protejate autorizate.

(2) Metodologia de selectare și finanțare a proiectelor se aprobă prin ordin al președintelui Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap.

CAPITOLUL IX

Răspunderea juridică

Art. 100. - (1) Următoarele fapte constituie contravenții și se sancționează după cum urmează:

a) nerespectarea dispozițiilor art. 15 alin. (1), art. 18-20, art. 21 alin. (3) și (4), art. 22, art. 23 alin. (1) și (2), art. 24, 30, 31, art. 34 alin. (3), art. 51 alin. (4), art. 55 alin. (1), art. 62-68, art. 69 alin. (1), art. 70-71 alin. (3), art. 78 și 82, cu amendă de la 3.000 lei la 9.000 lei;

b) parcare a altor mijloace de transport pe locurile de parcare adaptate, rezervate și semnalizate prin semn internațional pentru persoane cu handicap, cu amendă de la 200 lei la 1.000 lei și ridicarea mijlocului de transport de pe locul de parcare respectiv;

c) eliberarea de certificate de încadrare în grad de handicap cu încălcarea criteriilor prevăzute la art. 85 alin. (5), cu amendă de la 500 lei la 1.000 lei.

(2) Constatarea contravențiilor și aplicarea amenzilor contravenționale prevăzute la alin. (1) lit. a) și c) se fac de către personalul Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap,

împuternicit prin ordin al președintelui acesteia.

(3) Constatarea contravenției și aplicarea amenzii contravenționale prevăzute la alin. (1) lit. b) se fac de către agenții de circulație sau de către personalul de control cu atribuții în acest sens.

(4) Sumele obținute din aplicarea amenzilor se fac venit la bugetul de stat.

(5) Prevederile prezentului articol se completează cu dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare.

(6) Prevederile prezentului articol se aplică începând cu data intrării în vigoare a normelor metodologice de aplicare a prevederilor prezentei legi.

Art. 101. - (1) Sumele încasate necuvenit cu titlu de prestații sociale de către persoana cu handicap sau familia acesteia se recuperează de la aceasta, inclusiv dobânzile aferente.

(2) Sumele stabilite în conformitate cu prevederile alin. (1), nerecuperate din cauza decesului persoanei cu handicap, se recuperează, după caz, de la moștenitori, familie sau reprezentanți legali, în condițiile dreptului comun.

CAPITOLUL X

Dispoziții tranzitorii și finale

Art. 102. - Prevederile art. 43 alin. (1) și ale art. 58 alin. (4) și (5) intră în vigoare la 1 ianuarie 2007.

Art. 103. - La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 102/1999 privind protecția specială și încadrarea în muncă a persoanelor cu handicap, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 310 din 30 iunie 1999, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 519/2002, cu modificările și completările ulterioare, cu excepția prevederilor art. 18 alin. (2) lit. d) și e) și alin. (5) și ale art. 19 alin. (1) lit. a)-c), e), f), q) și r), care se abrogă începând cu

data de 1 ianuarie 2007, precum și orice alte dispoziții contrare prezentei legi.

Art. 104. - În termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap va elabora normele metodologice de aplicare a prevederilor prezentei legi și le va supune spre aprobare prin hotărâre a Guvernului*).

*) Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap au fost aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 268/2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 233 din 4 aprilie 2007.

NOTĂ:

Reproducem mai jos prevederile art. II din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 14/2007, astfel cum a fost modificat și completat prin Legea nr. 275/2007 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 14/2007 pentru modificarea și completarea Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, care nu este încorporat în textul republicat al Legii nr. 448/2006 și care se aplică, în continuare, ca dispoziții proprii ale Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 14/2007:

“Art. II. - (1) Drepturile prevăzute la art. 12 alin. (1) lit. a), b), e), f) și g) și la alin. (2) din Legea nr. 448/2006, cu modificările și completările ulterioare, se acordă, potrivit legii, dacă cererea de acordare a acestora, însoțită de documentele doveditoare, se depune de către persoana îndreptățită în termen de maximum 180 de zile de la intrarea în vigoare a legii, indiferent de anul nașterii copilului, dacă acesta nu a împlinit încă vârsta de 2, 3 și, respectiv, 7 ani, după caz.

(2) Procedura de acordare a drepturilor prevăzute la art. 12

alin. (1) lit. b), e)-g) și la alin. (2) din Legea nr. 448/2006, cu modificările și completările aduse prin prezenta ordonanță de urgență, se stabilește prin ordin al ministrului muncii, solidarității sociale și familiei, în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență.

(3) Pentru asigurarea în anul 2007 a fondurilor necesare aplicării alin. (1) lit. a), b), e), f) și g) și alin. (2) din Legea nr. 448/2006, cu modificările și completările ulterioare, se autorizează Ministerul Economiei și Finanțelor ca, la propunerea Ministerului Muncii, Familiei și Egalității de Șanse, să introducă modificările ce decurg din aplicarea prevederilor acestei legi în structura bugetului de stat și a bugetului Ministerului Muncii, Familiei și Egalității de Șanse pe anul 2007.”

ANEXA 2

Normă metodologică

de aplicare a prevederilor Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art. 1. - Prezentele norme metodologice stabilesc modul de aplicare a prevederilor Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, cu modificările și completările ulterioare, denumită în continuare lege.

Art. 2. - Beneficiază de dispozițiile legii următoarele categorii de persoane:

- a) copiii care posedă certificat de încadrare în grad de handicap eliberat prin hotărâre a comisiei pentru protecția copilului;
- b) adulții care posedă certificat de încadrare în grad de handicap eliberat de comisia de evaluare a persoanelor adulte cu handicap sau, după caz, decizie eliberată de comisia superioară de evaluare a persoanelor adulte cu handicap, în termen de valabilitate.

CAPITOLUL II

Drepturile persoanelor cu handicap

SECȚIUNEA 1

Sănătate și recuperare

Art. 3. - În cazul în care familia sau reprezentantul legal al persoanei cu handicap nu poate asigura exercitarea drepturilor persoanelor cu handicap, aceasta revine, în principal, autorităților administrației publice locale unde își are domiciliul sau reședința persoana cu handicap.

Art. 4. - Asistentul social al serviciului public specializat din

localitatea de domiciliu sau reședință a persoanei cu handicap se autosesizează, răspunde la sesizări/reclamații, constată că familia sau reprezentantul legal al persoanei cu handicap nu asigură sau încalcă drepturile persoanei cu handicap și anunță în acest sens autoritățile administrației publice locale.

Art. 5. - În aplicarea prevederilor art. 9 alin. (1) lit. e) din lege, autoritățile publice se vor baza, în principal, pe promovarea programelor de intervenție timpurie.

Art. 6. - În cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate, persoanele cu handicap beneficiază de asistență medicală, inclusiv de medicamente, atât pentru tratamentul ambulatoriu, cât și pe timpul spitalizării, în condițiile art. 10 din lege și în conformitate cu contractul-cadru privind condițiile acordării asistenței medicale în cadrul sistemului asigurărilor sociale de sănătate.

Art. 7. - Însoțitorul copilului sau adultului cu handicap grav ori accentuat poate fi orice persoană care însoțește copilul sau adultul, inclusiv asistentul personal în cazul copilului ori adultului cu handicap grav.

Art. 8. - Biletele gratuite de tratament balnear se acordă în limita numărului total de bilete prevăzute în legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul respectiv.

Art. 9 - Cererea pentru acordarea biletului gratuit de tratament balnear se depune la casele teritoriale de pensii și este însoțită de următoarele documente:

- a) copie de pe actul de identitate;
- b) copie de pe documentul care atestă încadrarea în grad de handicap;
- c) recomandare medicală emisă de medicul de familie sau medicul specialist.

Art. 10. - În cazul în care decizia ori aprobarea de plată pentru dispozitivele medicale solicitate, prevăzută la art. 11 alin. (2) din lege, nu este emisă în termen de maximum 30 de zile de la data depunerii documentației necesare, persoana cu handicap se poate adresa instanței de contencios administrativ competente,

în condițiile legii.

SECȚIUNEA a 2-a

Educație

Art. 11. - În situația în care studentul cu handicap grav sau accentuat adresează cererea de reducere cu 50% a taxelor pentru cazare și masă la cantinele și căminele studențești, iar aceasta nu este rezolvată favorabil, persoana lezată se poate adresa instanței de contencios administrativ competente, în condițiile legii.

Art. 12. - În vederea obținerii unui loc gratuit în tabere de odihnă pentru preșcolarul sau elevul cu handicap, părintele ori reprezentantul legal al acestuia va depune o cerere la unitatea de învățământ de care aparține, însoțită de copie de pe documentul care atestă încadrarea în grad de handicap. Studentul cu handicap va depune cererea personal sau prin reprezentant.

SECȚIUNEA a 3-a

Locuință

Art. 13. - La nivel local, responsabile cu asigurarea accesului persoanelor cu handicap la închirierea unei locuințe sunt consiliile locale, ca autorități deliberative, și primarii, ca autorități executive, în raza cărora își are domiciliul sau reședința persoana cu handicap.

SECȚIUNEA a 4-a

Asistență juridică și facilități

Art. 14. - În sensul prevederilor art. 23 alin. (4) din lege, în cazul în care instanța judecătorească numește ca tutore autoritatea administrației publice locale, aceasta are obligația de a desemna o persoană sau o comisie din aparatul de specialitate al primarului, respectiv din cadrul compartimentului cu atribuții în domeniu, care să ducă la îndeplinire hotărârea instanței judecătorești.

Art. 15. - (1) În vederea obținerii rovinietei, persoanele care se încadrează în prevederile art. 27 din lege vor depune fie la primăriile din localitatea de domiciliu sau reședință, fie la direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București, o cerere însoțită de următoarele documente în copie: documentul care atestă încadrarea în grad de handicap, actul de identitate, certificatul de înmatriculare sau cartea de identitate a autovehiculului.

(2) Primăriile vor centraliza lunar solicitările primite în acest sens și le vor trimite până în data de 10 a lunii următoare direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București.

(3) Direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București, vor centraliza lunar solicitările în acest sens și le vor trimite până în data de 20 a lunii următoare Companiei Naționale de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România - S.A., împreună cu cererea de acordare a rovinietelor.

(4) Temeiul cererii prevăzute la alin. (3) îl constituie convențiile tripartite care se încheie anual între direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București, Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului și Compania Națională de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România - S.A.

(5) Compania Națională de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România - S.A. va elibera rovinietele solicitate către direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București, până în ultima zi lucrătoare a acelei luni.

Art. 16. - Pentru a beneficia de scutirea de la plata taxei hoteliere, persoanele cu handicap grav sau accentuat trebuie să facă dovada cu actul de identitate și documentul care atestă încadrarea în grad de handicap.

Art. 17. - (1) Pentru a beneficia de prevederile art. 25 din

lege, persoana cu handicap grav sau accentuat se adresează Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap și depune prin registratură următoarele documente:

- a) cerere;
- b) copie de pe documentul care atestă încadrarea în grad de handicap;
- c) copie de pe documentul de identitate;
- d) declarație pe propria răspundere referitoare la faptul că îndeplinește condițiile art. 25 din lege;
- e) declarație pe propria răspundere referitoare la faptul că va comunica Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap orice modificare privind încadrarea în grad de handicap.

(2) Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap eliberează persoanei cu handicap o adeverință referitoare la acordul plății dobânzii.

(3) După obținerea adeverinței, persoana cu handicap grav sau accentuat se adresează unei unități bancare în vederea obținerii creditului. La solicitarea unității bancare, Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap va încheia un angajament de plată a dobânzii.

(4) În situația în care persoana cu handicap, beneficiară a creditului, înregistrează restanțe la rambursarea acestuia, dobânda aferentă creditului se va suporta de către aceasta.

CAPITOLUL III

Servicii și prestații sociale

SECȚIUNEA 1

Servicii sociale

Art. 18. - (1) Serviciile sociale prevăzute de Ordonanța Guvernului nr. 68/2003 privind serviciile sociale, cu modificările și completările ulterioare, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 515/2003, și de Hotărârea Guvernului nr. 539/2005 pentru aprobarea Nomenclatorului instituțiilor de asistență socială

și a structurii orientative de personal, a Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a instituțiilor de asistență socială, precum și a Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 68/2003 privind serviciile sociale, cu modificările și completările ulterioare, sunt acordate de către furnizorii de servicii sociale acreditați în condițiile legii persoanelor cu handicap, pe perioada valabilității documentului care atestă încadrarea în grad de handicap.

(2) Serviciile sociale prevăzute la alin. (1) se acordă din oficiu în situații de criză.

Art. 19. - (1) În sensul prevederilor art. 30 alin. (3) din lege, actele doveditoare sunt:

a) copie de pe documentul care atestă încadrarea în grad de handicap;

b) copie de pe planul individual de servicii;

c) rezultatul anchetei sociale efectuate de serviciul specializat al primăriei localității de domiciliu sau reședință;

d) pentru persoanele cu handicap care solicită admiterea într-un centru rezidențial, dovadă eliberată de serviciul specializat al primăriei în a cărei rază teritorială își are domiciliul sau reședința persoana cu handicap, prin care se atestă că aceștia nu i s-au putut asigura protecția și îngrijirea la domiciliu sau în cadrul altor servicii din comunitate.

(2) În vederea soluționării cererii, autoritatea administrației publice locale în a cărei rază teritorială își are domiciliul sau reședința persoana cu handicap poate solicita și alte documente.

(3) În situația în care persoanei cu handicap nu i se pot asigura serviciile sociale solicitate la nivelul localității de domiciliu sau reședință, serviciul public specializat al acestora se va adresa autorităților administrației publice de la nivelul județelor.

Art. 20. - Serviciile sociale destinate persoanelor cu handicap pot fi acordate:

a) la domiciliu: îngrijiri specializate la domiciliu, echipa mobilă, asistentul personal;

b) în comunitate: asistent personal profesionist;

c) în centre de zi și centre rezidențiale publice, private sau public-private.

Art. 21. - În vederea contractării serviciilor sociale în condițiile art. 32 alin. (2) din lege, autoritățile administrației publice locale vor proceda după cum urmează:

a) stabilesc costul maxim pentru fiecare serviciu social care se intenționează a se contracta, în baza unei analize privind cheltuielile aferente cu acel serviciu, pentru o persoană asistată, în decursul unui an;

b) elaborează caietul de sarcini care include standardele minime privind asigurarea calității pentru serviciul social respectiv, cu respectarea legislației în vigoare;

c) contractează serviciul social, în condițiile legii.

Art. 22. - Îngrijirile specializate la domiciliu se acordă persoanelor cu handicap în baza evaluării nevoilor individuale. Îngrijirile specializate la domiciliu se pot acorda chiar și în situația în care persoana cu handicap grav beneficiază de asistent personal.

Art. 23. - Nevoile individuale ale persoanei cu handicap sunt evaluate în cadrul serviciului de evaluare complexă din cadrul direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București, și vor fi precizate în planul individual de servicii.

SECȚIUNEA a 2-a

Asistentul personal

Art. 24. - (1) În cazul în care într-o familie există două sau mai multe persoane cu handicap grav cu drept la asistent personal, fiecare dintre acestea beneficiază de asistent personal.

(2) Copilul cu handicap pentru care s-a dispus o măsură de protecție specială la asistent maternal nu beneficiază de asistent personal.

Art. 25. - (1) Pentru a fi încadrată ca asistent personal, persoana respectivă se va prezenta la primăria localității de domiciliu sau

de reședință a persoanei cu handicap grav și va depune un dosar conținând următoarele documente:

- a) cerere de angajare;
- b) copie de pe actele de identitate și de stare civilă;
- c) copie de pe actele de studii;
- d) cazier judiciar;
- e) adeverință medicală eliberată de medicul de familie sau de altă unitate sanitară autorizată, care să ateste starea de sănătate corespunzătoare;
- f) acordul persoanei cu handicap sau, după caz, al reprezentantului legal al acesteia ori al familiei, exprimat în scris, pentru angajare;
- g) declarație pe propria răspundere că va respecta obligațiile prevăzute la art. 37 din lege.

(2) Angajarea asistentului personal se face în maximum 30 de zile de la depunerea dosarului cu documentele prevăzute. În această perioadă, primăria localității de domiciliu sau de reședință a persoanei cu handicap grav face demersurile necesare în vederea efectuării anchetei sociale la domiciliul sau reședința persoanei care dorește să se angajeze ca asistent personal.

(3) Dacă ancheta socială se finalizează cu recomandarea în vederea angajării, asistentului personal i se întocmesc contractul de muncă și actul adițional la acesta referitor la respectarea prevederilor art. 37 lit. b) din lege.

Art. 26. - (1) Indemnizația prevăzută la art. 36 alin. (3) din lege se asigură o singură dată pe an, indiferent dacă asistentul personal efectuează concediul de odihnă în tranșe.

(2) În cazul copilului cu handicap, indemnizația se acordă părintelui sau reprezentantului legal.

Art. 27. - În aplicarea prevederilor art. 37 lit. a) din lege, autoritățile publice locale au obligația să asigure gratuit instruirea asistenților personali, tematica acesteia urmând a se stabili prin ordin al președintelui Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap, emis în termen de 90 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei hotărâri.

Art. 28. - Monitorizarea realizării instruirii asistenților personali ai persoanelor cu handicap grav revine în sarcina direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București, și în coordonarea metodologică a Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap.

Art. 29. - (1) Serviciul public de asistență socială de la nivelul primăriei sau, în cazul municipiului București, direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului prezintă semestrial consiliului local un raport care conține cel puțin următoarele:

a) dinamica angajării asistenților personali;

b) informații privind modul în care se asigură înlocuirea asistentului personal pe perioada concediului de odihnă, în strânsă legătură cu lipsa sau posibilitatea de dezvoltare a centrelor de tip respiro;

c) informații privind numărul de asistenți personali instruiți;

d) numărul de controale efectuate și problemele sesizate.

(2) În termen de 30 de zile, raportul prezentat consiliului local va fi transmis spre informare direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului județene și secretariatului comisiei județene pentru incluziune socială, respectiv a municipiului București, din cadrul direcției de muncă, solidaritate socială și familie județene, respectiv a municipiului București.

Art. 30. - Indemnizația prevăzută la art. 41 alin. (3) din lege se acordă începând cu luna următoare depunerii cererii și încetează cu luna următoare celei în care persoana cu handicap nu mai îndeplinește condițiile care au dus la stabilirea dreptului.

SECȚIUNEA a 3-a

Centre pentru persoane cu handicap

Art. 31. - (1) Potrivit prevederilor art. 50 alin. (5) din lege, în vederea obținerii avizului Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap, solicitantul va depune următoarele documente:

a) cererea de solicitare a avizului;

b) proiectul de hotărâre a consiliului județean, respectiv local al sectorului municipiului București;

c) nota de fundamentare;

d) proiectul de organigramă.

(2) Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap va comunica avizul în termen de 30 de zile de la data înregistrării dosarului complet.

Art. 32. - Evaluarea activităților cu caracter inovator se face de serviciul public descentralizat competent teritorial al Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei, în colaborare cu Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap, pe baza unei grile de evaluare elaborate și aprobate prin ordin al președintelui Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap, emis în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei hotărâri.

Art. 33. - **(1)** În sensul art. 53 alin. (4) din lege, decontarea cheltuielilor se face în baza unui cost mediu lunar al cheltuielilor stabilit de consiliile județene, respectiv de consiliile locale ale sectoarelor municipiului București. La stabilirea costului mediu lunar al cheltuielilor se iau în calcul cheltuielile de personal și cheltuielile cu bunuri și servicii.

(2) Obligația de decontare a cheltuielilor prevăzute la alin. (1) revine consiliului județean sau consiliilor locale ale sectoarelor municipiului București în a căru/căror rază teritorială își are domiciliul persoana cu handicap, prin direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului.

(3) Decontarea cheltuielilor se face lunar pentru luna anterioară. Se decontează costul mediu lunar al cheltuielilor, din care se scade contribuția lunară de întreținere datorată de persoana cu handicap.

Art. 34. - **(1)** De la data publicării prezentelor norme metodologice, admiterea persoanelor cu handicap în centrele rezidențiale publice din alt județ decât cel de domiciliu se face numai la solicitarea conducătorului direcției generale de asistență socială și protecția copilului din unitatea administrativ-teritorială

în care persoana cu handicap își are domiciliul.

(2) Solicitarea cuprinde acordul direcției generale de asistență socială și protecția copilului de a achita costul mediu lunar de cheltuieli stabilit pentru respectivul centru rezidențial în care urmează să fie admisă persoana cu handicap.

(3) Costul mediu lunar de cheltuieli pentru persoana cu handicap se datorează de la data admitterii efective în centru.

SECȚIUNEA a 4-a

Prestații sociale

Art. 35. - (1) Dreptul la asistență socială sub formă de prestații sociale se acordă persoanelor cu handicap pe perioada valabilității documentului care atestă încadrarea în grad de handicap.

(2) Dreptul la asistență socială sub formă de prestații sociale se acordă din oficiu în toate cazurile în care persoana deținătoare de certificat de încadrare în grad de handicap se află în plată în evidența direcției generale de asistență socială și protecția copilului.

(3) Pentru persoanele cu handicap grav și accentuat beneficiare de prestații sociale la data intrării în vigoare a legii, acordarea prestațiilor sociale se face din oficiu.

Art. 36. - (1) Cererea pentru acordarea de prestații sociale se înregistrează fie la primăria localității de domiciliu sau de reședință a persoanei cu handicap, fie la direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București.

(2) Primăria va transmite direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului cererea și actele doveditoare în termen de 5 zile calendaristice de la data depunerii acestora.

(3) Actele doveditoare sunt următoarele:

a) copie de pe actul de identitate;

b) copie de pe documentul care atestă încadrarea în grad de handicap; în cazul în care există diferențe de nume între actul de identitate și certificat, se solicită actul care să ateste schimbarea

numelui;

c) declarație pe propria răspundere privind tipul de venit.

(4) Prestația socială are caracter lunar, se acordă începând cu luna următoare depunerii cererii și încetează cu luna următoare celei în care persoana cu handicap nu mai îndeplinește condițiile care au dus la stabilirea dreptului.

(5) Stabilirea, suspendarea sau încetarea dreptului la asistență socială sub formă de prestații sociale se face conform legii, în baza dispoziției directorului executiv al direcției generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale a sectorului municipiului București.

SECȚIUNEA a 5-a

Accesibilitate

Art. 37. - În sensul prevederilor art. 60 lit. a) din lege, prin conceptul acces pentru toți se înțelege proiectarea și executarea produselor, programelor și serviciilor astfel încât să poată fi utilizate de orice persoană fără a necesita lucrări de adaptare.

Art. 38. - În sensul prevederilor art. 61 alin. (3) din lege, se suportă din bugetele autorităților administrației publice centrale sau locale numai costurile lucrărilor necesare pentru realizarea adaptărilor prevăzute pentru bunurile proprietate publică sau privată a statului sau a unităților administrativ-teritoriale.

Art. 39. - În sensul prevederilor art. 63 alin. (6) lit. a) din lege, este necesară adaptarea cel puțin a unui vagon pentru fiecare garnitură de tren pentru a permite accesul persoanelor cu handicap care utilizează fotoliul rulant.

Art. 40. - (1) Cardul-legitimăție pentru locuri gratuite de parcare, prevăzut la art. 64 alin. (3) din lege, are următoarele caracteristici:

a) dimensiuni: 106 mm/148 mm;

b) culoare: albastru-deschis, excepție făcând doar simbolul alb al utilizatorului de fotoliu rulant, care va avea un fundal de culoare albastru-închis;

c) este plastifiat, excepție făcând doar spațiul rezervat semnăturii titularului în partea stângă verso;

d) este împărțit pe verticală în două părți, atât pe față, cât și pe verso.

(2) Partea din stânga față conține:

a) simbolul utilizatorului de fotoliu rulant, având culoarea alb pe un fundal de culoare albastru-închis;

b) data la care expiră cardul-legitimăție de parcare;

c) seria și numărul cardului-legitimăție de parcare;

d) denumirea și ștampila autorității emitente.

(3) Partea din dreapta față conține:

a) cuvintele “Card-legitimăție de parcare pentru persoanele cu handicap” scrise cu majuscule în limba română; după un spațiu adecvat, cuvintele “Card-legitimăție de parcare” vor fi scrise cu caractere mici în celelalte limbi ale Uniunii Europene;

b) cuvintele “Model al Comunității Europene” în limba română;

c) ca fundal, codul distinctiv al României: RO, încercuit de inelul celor 12 stele simbolizând Uniunea Europeană.

(4) Partea din stânga verso conține:

a) numele titularului;

b) prenumele titularului;

c) semnătura titularului sau alt însemn autorizat;

d) fotografia titularului.

(5) Partea din dreapta verso conține:

a) afirmația “Acest card-legitimăție îndreptățește titularul la locurile de parcare special amenajate în România”;

b) afirmația “Atunci când va fi utilizat, cardul-legitimăție va fi afișat în partea din față a vehiculului, astfel încât fața cardului-legitimăție să fie clar vizibilă pentru verificare”.

(6) Cu excepția situației prevăzute la alin. (3), toate înscrierile vor fi făcute în limba română.

(7) În termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei hotărâri, Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap va emite ordin pentru implementarea unui format unic al modelului

descriș mai sus.

Art. 41. - (1) Eliberarea cardurilor-legitimăție pentru locuri gratuite de parcare se face de către autoritățile administrației publice locale în termen de 30 de zile de la cererea persoanei cu handicap.

(2) În vederea asigurării formalităților necesare, cererea persoanei cu handicap se poate înregistra după o perioadă de 120 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei hotărâri.

CAPITOLUL IV

Orientare, formare profesională, ocupare și angajare în muncă

Art. 42. - Salariul de bază minim brut pe țară prevăzut la art. 77 alin. (3) lit. a) din lege este salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată, stabilit prin hotărâre a Guvernului, în vigoare în luna pentru care se plătește suma datorată bugetului de stat în cazul neangajării persoanelor cu handicap.

Art. 43. - În sensul art. 77 alin. (3) lit. b) din lege, achiziționarea produselor sau serviciilor de la unitățile protejate se realizează lunar în baza unui contract, însoțit de factură și de dovada plății.

Art. 44. - Sunt considerate unități protejate, în sensul legii:

a) operatorii economici cu personalitate juridică, indiferent de forma de proprietate și organizare, care au cel puțin 30% din numărul total de angajați persoane cu handicap încadrate cu contract individual de muncă;

b) secții, ateliere sau alte structuri din cadrul operatorilor economici, instituțiilor publice sau din cadrul organizațiilor neguvernamentale, care au gestiune proprie și cel puțin 30% din numărul total de angajați persoane cu handicap încadrate și salarizate;

c) persoana fizică cu handicap autorizată potrivit legii să desfășoare activități economice independente, inclusiv asociația familială care are în componență o persoană cu handicap. Sunt incluse aici și persoanele fizice cu handicap autorizate în baza

unor legi speciale, care își desfășoară activitatea atât individual, cât și în una dintre formele de organizare ale profesiei.

Art. 45. - (1) Unitatea protejată are obligația ca până la data de 31 ianuarie a anului în curs pentru anul anterior să prezinte Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap raportul de activitate care trebuie să cuprindă cel puțin următoarele:

a) numărul persoanelor cu handicap angajate raportat la numărul total de angajați, pentru fiecare lună calendaristică;

b) domeniile în care lucrează persoanele cu handicap angajate;

c) modalitatea de respectare a dispozițiilor legale referitoare la funcționarea unităților protejate;

d) numărul de contracte încheiate în sensul art. 77 alin. (3) lit. b) din lege.

(2) În caz de neprezentare a raportului, președintele Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap va dispune suspendarea autorizației.

(3) Unitatea protejată căreia i s-a suspendat autorizația va putea solicita, în termen de 30 de zile de la data comunicării, anularea măsurii luate, prezentând în acest sens raportul de activitate.

(4) În cazul în care unitatea protejată nu prezintă acest raport în termenul precizat mai sus, președintele Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap dispune retragerea autorizației de funcționare.

(5) Pentru anul 2006, raportul de activitate se va depune în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei hotărâri.

CAPITOLUL V

Încadrarea în grad de handicap

Art. 46. - (1) Evaluarea persoanelor adulte cu handicap este un proces complex și continuu prin care sunt estimate și recunoscute particularitățile de dezvoltare, integrare și incluziune socială a

acestora. Procesul presupune colectarea de informații cât mai complete și interpretarea acestora în scopul orientării asupra deciziei și intervenției.

(2) Evaluarea este subordonată principiului interesului persoanei cu handicap, potrivit căruia orice decizie sau măsură este luată numai în interesul acestei persoane, fiind inacceptabile abordările întemeiate pe milă și pe percepția persoanelor cu handicap ca fiind neajutorate.

Art. 47. - Evaluarea prezintă următoarele caracteristici:

a) este axată pe potențialul de dezvoltare, integrare și incluziune socială al adultului, evidențiază ce știe și ce poate face adultul cu handicap, ce abilități și deprinderi are sau poate dezvolta;

b) este bazată pe modelul social al abordării dizabilității, presupunând o abordare integratoare a elementelor relevante: sănătate, grad de adaptare psihosocială, nivel de educație, grad de dezvoltare a abilităților profesionale;

c) este unitară, în sensul că operează cu aceleași obiective, criterii, metodologii;

d) este efectuată în echipă, toți membrii echipei sunt implicați activ, fiecare lucrând complementar cu celălalt;

e) respectă drepturile și demnitatea persoanei cu handicap, precum și principiul “Nimic pentru noi, fără noi!” care constituie baza oricărei decizii luate în ceea ce privește persoana cu handicap.

Art. 48. - Domeniile obligatorii în care se desfășoară evaluarea sunt:

a) evaluarea socială, asigurată de asistenți sociali;

b) evaluarea medicală, asigurată de medici de specialitate;

c) evaluarea psihologică, asigurată de psihologi;

d) evaluarea vocațională sau a abilităților profesionale, asigurată de psihopedagogi, instructori de educație ori pedagogi de recuperare;

e) evaluarea nivelului de educație, asigurată de psihopedagogi, instructori de educație sau pedagogi de recuperare;

f) evaluarea abilităților și a nivelului de integrare socială,

asigurată de psihologi, psihopedagogi, pedagogi de recuperare sau asistenți sociali.

Art. 49. - Serviciul de evaluare complexă va fi format din persoane care vor avea cel puțin următoarele specializări: asistent social cu studii superioare, medic de specialitate, psiholog, psihopedagog, kinetoterapeut, instructor de educație, pedagog de recuperare.

Art. 50. - Serviciul de evaluare complexă a persoanelor adulte cu handicap are următoarele atribuții principale:

a) efectuează evaluarea/reevaluarea complexă a adultului cu handicap, la sediul propriu sau la domiciliul persoanei;

b) întocmește raportul de evaluare complexă pentru fiecare persoană cu handicap evaluată;

c) recomandă sau nu încadrarea, respectiv menținerea în grad de handicap a unei persoane, precum și programul individual de reabilitare și integrare socială a acesteia;

d) avizează planul individual de servicii al persoanei cu handicap întocmit de managerul de caz. Managerul de caz va înainta planul individual de servicii al persoanei cu handicap atât persoanei în cauză, cât și reprezentantului serviciului public specializat din localitatea de domiciliu sau de reședință a persoanei cu handicap;

e) evaluează îndeplinirea condițiilor necesare pentru atestare ca asistent personal profesionist, întocmește raportul de evaluare complexă și face recomandări comisiei de evaluare a persoanelor adulte cu handicap;

f) recomandă măsurile de protecție a adultului cu handicap, în condițiile legii;

g) îndeplinește orice alte atribuții prevăzute de lege.

Art. 51. - Revizuirea programului individual de reabilitare și integrare socială se efectuează anual, de către comisia de evaluare a persoanelor adulte cu handicap.

Art. 52. - În cadrul direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București, funcționează un secretariat care asigură

lucrările de secretariat ale comisiei de evaluare a persoanelor adulte cu handicap și care realizează legătura între comisia de evaluare a persoanelor adulte cu handicap și serviciul de evaluare complexă.

CAPITOLUL VI

Finanțarea sistemului de protecție a persoanelor cu handicap

Art. 53. - (1) În sensul prevederilor art. 93 alin. (3) din lege, costul mediu lunar de întreținere pe baza căruia se stabilește contribuția de întreținere în centrele rezidențiale publice pentru persoanele cu handicap, stabilit prin ordin al președintelui Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap, constituie valoarea de referință în baza căreia fiecare consiliu județean sau local al sectoarelor municipiului București va stabili propriul cost mediu lunar de întreținere în centrele rezidențiale publice din subordine.

(2) Costul mediu lunar de întreținere cuprinde cheltuielile de personal și cheltuielile cu bunuri și servicii.

Art. 54. - (1) Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap acordă subvenții organizațiilor prevăzute la art. 97 din lege, exclusiv în completarea veniturilor proprii, astfel: cheltuielile necesare funcționării organizațiilor subvenționate se vor asigura cu prioritate din veniturile proprii ale acestora și numai după epuizarea acestora se vor utiliza sumele provenite din subvenții de la bugetul de stat.

(2) Sumele provenite din subvenții de la bugetul de stat se vor utiliza pentru următoarele cheltuieli necesare funcționării organizațiilor:

a) cheltuieli de administrare, respectiv cheltuieli de personal și de întreținere, cu excepția chiriilor. Prin cheltuieli de personal se înțelege plata personalului administrativ, dar nu mai mult de două persoane la nivel de filială și 5 persoane la nivel central. Este interzisă cumularea funcțiilor subvenționate de Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap;

b) cheltuieli pentru activități specifice de interes general ale respectivei organizații, aprobate prin ordin al președintelui Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap, la solicitarea motivată a organizației.

(3) În termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei hotărâri, iar ulterior, anual, în termen de 30 de zile de la întrunirea adunării generale anuale, organizațiile vor depune prin registratura Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap copii certificate de pe următoarele documente:

- a)** raportul de activitate pe anul anterior;
- b)** statul de funcții;
- c)** executarea bugetului de venituri și cheltuieli;
- d)** bilanțul contabil;
- e)** proiectul bugetului de venituri și cheltuieli pentru anul în curs;
- f)** proiectul programelor asociației.

(4) Conturile de execuție se întocmesc și se transmit Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap separat pentru venituri proprii și pentru venituri provenite din subvenții.

Art. 55. - În sensul art. 98 din lege, sunt organizații neguvernamentale cu activitate în domeniul protecției persoanelor cu handicap cele care au în statut ca obiect de activitate protecția și asistența persoanelor cu handicap sau demonstrează aceasta prin experiența anterioară.

CAPITOLUL VII

Dispoziții finale

Art. 56. - În cazul nerespectării dispozițiilor art. 13 alin. (1), art. 16-18, art. 19 alin. (3) și (4), art. 20, art. 21 alin. (1) și (2), art. 22, 29, 30, art. 33 alin. (3), art. 50 alin. (4), art. 54 alin. (1), art. 61-67, art. 68 alin. (1), art. 69, 70, art. 71 alin. (3), art. 77 și 81 din lege, Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap constată și aplică sancțiunile legale din oficiu sau sesizată de orice altă persoană.

Art. 57. - În termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei hotărâri, Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap va elabora, prin ordine ale președintelui, instrucțiuni pentru aplicarea unitară, coerentă și lipsită de arbitrar a art. 37 lit. a), art. 41 alin. (4), art. 50, art. 53 alin. (4) și art. 77 din lege.

ANEXA 3

Răspunsul primit din partea Primăriei Alexandria

Asociația pentru Apărarea Drepturilor Omului în România – Comitetul Helsinki
(APADOR-CH)

Str. Pictor Nicolae Tonitza Nr. 8, Sector 3, 030113 București

Telefon/Fax: (40) (21) 312.45.28 / (40) (21) 312.37.11

E-mail: office@apador.org

Web: <http://www.apador.org>

Copyright 2009 APADOR-CH

*„Transparența decizională în ce privește respectarea drepturilor
persoanelor cu dizabilități”*

Material editat de Asociația pentru Apărarea Drepturilor Omului în România
Comitetul Helsinki (APADOR-CH) și Fundația Motivation România.

Septembrie 2009

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a
Uniunii Europene

Adresa de sesizări: cfcu.phare@mfinante.ro

